

uun.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง บทบาทภาษีสุราในเวทีอาเซียน

จัดทำโดย นายณัฐกร อุเทนสุต
รหัส 4045

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 ปี 2555

สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารการทูต ของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ..... *อนันต์ ๒๐๗๗* .....

(ศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ..... *สมเกียรติ อริยปรัชญา* .....

(เอกอัครราชทูต ดร. สมเกียรติ อริยปรัชญา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ..... *สร้อยตระกูล อรรถมานะ* .....

(ศาสตราจารย์ ดร. สร้อยตระกูล อรรถมานะ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทบาทภาษีสรรพสามิตของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีสุรามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของไทยใน 3 มิติ คือ 1) การจัดเก็บเพื่อเป็นรายได้ของประเทศในรูปแบบของเงินงบประมาณที่นำมาใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ 2) การจัดเก็บภาษีสุราเพื่อควบคุมการบริโภคหรือจำกัดการบริโภคให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและ 3) ระบบโครงสร้างภาษีสุราต้องเอื้อต่อการส่งเสริมการลงทุนของอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อให้เกิดการจ้างงานภายในประเทศ สนับสนุนการลงทุนภายในประเทศ และส่งเสริมการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ ในขณะที่ภาษีสรรพสามิตคือ การจัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการภายในประเทศ และสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่มีการบริโภคภายในประเทศ ดังนั้นการเปิดเสรีการค้าในหลายหลายเวที อาทิ องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) เขตการค้าเสรีอาเซียน (Asian Free Trade Area : AFTA) และการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศ (Free Trade Area : FTA) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ อาทิ ญี่ปุ่น จีน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา เป็นต้น รวมถึงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน Asian Economic Community : AEC) ที่จะเกิดขึ้นในปี 2558 นี้จะทำให้การขายสินค้าในกลุ่มประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศในอาเซียนสามารถค้าขายได้อย่างเสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนและแรงงานได้อย่างเสรีเช่นกัน ดังนั้นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนย่อมจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในประเทศ และรูปแบบการบริโภคสินค้าต่างๆ ย่อมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพสามิตอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตประเภทสุราจึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเพื่อรองรับกับ AEC ดังกล่าว โดยแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างภาษีสุรา จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. อัตราภาษีสุราต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีสุราไปสู่การจัดเก็บภาษีตามปริมาณและอัตราภาษีตามมูลค่าควบคู่ไปด้วย
2. ฐานภาษีสุราต้องมีการปรับปรุงให้จัดเก็บจากฐานราคาขายปลีกแทนที่ฐานราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรม หรือราคา CIF
3. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตของสุราต้องปรับปรุงให้เกิดความเท่าเทียมกัน สำหรับสุราที่ผลิตภายในประเทศหรือสุรานำเข้า สำหรับสุราที่ผลิตหรือนำเข้ารวมถึงการจำหน่ายสุราภายในประเทศด้วย

4. โครงสร้างของกรมสรรพสามิตต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC โดยคำนึงถึงความเป็นสากลได้แก่ การใช้ระบบภาษีที่มีมาตรฐาน การคืนภาษีและยกเลิกภาษี และระบบการตรวจสอบภาษี เป็นต้น

ระบบภาษีสุราที่ดีหลักจากการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะต้องประกอบด้วย 1) ความเรียบง่าย (Simplicity) 2) ความโปร่งใส (Transparency) ภาษีสุราต้องสามารถตรวจสอบที่มาที่ไปของการจัดเก็บภาษี 3) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) โครงสร้างภาษีสุราต้องมีประสิทธิภาพต้นทุนในการจัดเก็บต่ำกว่ารายได้ที่จัดเก็บ และ 4) ภาษีสุราต้องเป็นธรรม (Equity) ภาษีสุราต้องเท่าเทียมกันระหว่างสินค้าที่ผลิตในประเทศและนำเข้า

บทบาทภาษีสุราของไทยจะต้องเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่การจัดเก็บที่เป็นมาตรฐานตามหลักสากล ซึ่งคาดว่าประเทศไทยจะเป็นผู้นำในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและคาดว่าในอนาคตจะต้องมีการจัดตั้งองค์กรกลางของภาษีสรรพสามิตในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเช่นเดียวกัน องค์กรศุลกากรโลก (World Custom Organization : WCO) โยหวังว่ากรมสรรพสามิตของประเทศไทยจะเป็นผู้นำในการจัดตั้งองค์กรดังกล่าวและบทบาทภาษีสุราในเวทีอาเซียนจะมีประเทศไทยเป็นผู้นำในเวทีดังกล่าว

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ท่านอธิบดี เบญจา หลุยเจริญ อธิบดีกรมสรรพสามิตที่ได้สนับสนุนให้
เข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) รุ่นที่ 4

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาสละเวลา
ให้ความรู้และคำแนะนำตลอดการฝึกอบรม

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่ได้ความช่วยเหลือในการศึกษาในครั้งนี้

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	9
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	9
1.4 ประโยชน์ของการศึกษา	10
1.5 นิยามศัพท์	10
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 แนวคิดทฤษฎี	11
2.1.1 ภาระภาษี (Tax incidence)	13
2.1.2 การผลักภาระภาษี (Tax Shifting)	14
2.1.3 การวิเคราะห์ภาระภาษี (Tax Incidence Analysis)	15
2.1.4 ASEAN Economic Community (AEC) Blueprint	19
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 ผลการศึกษา	34
3.1 นิยามการจัดเก็บภาษีสุรา	36
3.2 โครงสร้างภาษีสุราของไทย	36
3.3 อัตราภาษีสรรพสามิต	37
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	36
4.1 สรุปผลการศึกษา	51
4.2 ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	59
ประวัติผู้เขียน	61

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	อัตราภาษีสุรา	37
ตารางที่ 2	แสดงการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (สกุลเงินต่างประเทศ)	40
ตารางที่ 3	อัตราภาษีสุราของประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	43
ตารางที่ 4	แสดงระบบการจัดเก็บภาษีสุราแต่ละประเภทของประเทศประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน	46
ตารางที่ 5	แสดงการเปรียบเทียบอัตราตามปริมาณ และอัตราตามมูลค่า	47
ตารางที่ 6	แสดงถึงเปรียบเทียบภาระภาษีสุราของประเทศสมาชิกประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน	48
ตารางที่ 7	ตารางแสดงการเปรียบเทียบระบบการจัดเก็บภาษีสุราของ ประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	50

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	แสดงอุปสงค์และอุปทานของการซื้อสินค้า	16
ภาพที่ 2	แสดงกรณีมีการขึ้นภาษีและมีการจัดเก็บภาษีจากผู้ขาย	16
ภาพที่ 3	แสดงกรณีมีการขึ้นภาษีและมีการจัดเก็บภาษีจากผู้ซื้อ	17
ภาพที่ 4	แสดงการวิเคราะห์ดุลยภาพทั่วไป	18
ภาพที่ 5	แสดงโครงสร้างภาษีตามอัตราตามมูลค่า	38
ภาพที่ 6	แสดงโครงสร้างภาษีตามอัตราตามปริมาณ	38
ภาพที่ 7	แสดงโครงสร้างภาษีตามระบบผสม	39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมสรรพสามิต เป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้สังกัดกระทรวงการคลังมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บรายได้เพื่อใช้เป็นงบประมาณของแผ่นดิน ในการจัดเก็บรายได้นั้น นอกจากกรมสรรพสามิตจะคำนึงถึงนโยบายของรัฐในการจัดการภาษีแล้ว ยังคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าใน ปัจจุบัน การค้าระหว่างประเทศมีบทบาทความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) ที่จัดเก็บจากการบริโภคสินค้าและบริการภายในประเทศเป็นสำคัญ ย่อมได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยมีข้อสังเกตว่า ภายใต้การเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบัน ระบบภาษีสรรพสามิตของไทยอาจไม่เอื้อต่อการลงทุนภายในประเทศและอาจไม่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมบางประเภทไปยังประเทศอื่นๆ ที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า และท้ายที่สุดจะกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของไทยในภาพรวม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ได้แก่ กรณีเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area (“AFTA”) ที่ส่งผลกระทบโดยตรงกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ต้องแข่งขันกับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศไทย ดังนั้น บทบาทของภาษีสรรพสามิตนอกเหนือจากการจัดเก็บรายได้และปราบปรามการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีสรรพสามิตแล้ว ในการพิจารณากำหนดโครงสร้างภาษีสรรพสามิต รัฐบาลและกระทรวงการคลังควรคำนึงถึงการใช้มาตรการภาษีสรรพสามิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมภายในประเทศ รวมถึงแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีเสถียรภาพและความมั่นคงภายใต้การเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงสร้างภาษีสรรพสามิตต้องสามารถรองรับการดำเนินงานตามแนวทางประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community (“AEC”) ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของ AEC

ประเทศไทยมีพันธะผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศตามพันธสัญญาประชาคมอาเซียนที่ออกโดยประเทศไทยร่วมกับประเทศอื่นๆ ในข้อ 5: สิทธิและพันธกรณี ได้กำหนดไว้ว่า

“2. ให้รัฐสมาชิกมีมาตรการที่จำเป็นทุกประการอันรวมถึงการออกกฎหมายภายในที่เหมาะสม เพื่ออนุวัติบทบัญญัติของกฎบัตรนี้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีทั้งหมดของรัฐสมาชิก”

ประกอบกับผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียนฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียน หรือ ASEAN Community ภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน โดยในด้านการเมืองให้จัดตั้ง “ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน” หรือ ASEAN Political Security Community (“APSC”) ด้านเศรษฐกิจให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ ASEAN Economic Community (“AEC”) และด้านสังคมและวัฒนธรรมให้จัดตั้ง “ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” หรือ ASEAN Socio-Cultural Community (“ASCC”) ต่อมา ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำกลุ่มประเทศอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเซบู ว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี จากเดิมที่กำหนดไว้ในปี ค.ศ. 2020 เป็นปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับอาเซียน และเป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจะเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Single Production Base) และมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น (free flows of goods, services, investment, and skilled labors, and free flow of capital) เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุน พัฒนามาตรฐานการครองชีพและความกินดีอยู่ของประชาชน ลดช่องว่างการเหลื่อมล้ำทางสังคมให้น้อยลง

ในส่วนการเป็นประชาคมการเมืองความมั่นคง ประกอบด้วยสามคุณลักษณะ ได้แก่ ก) ประชาคมที่มีกติกาและมีการพัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (A rules-based community of shared values and norms) ข) ประชาคมที่ทำให้ภูมิภาคมีความเป็นเอกภาพ มีความสงบสุข มีความแข็งแกร่ง พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติ (A cohesive, peaceful, and resilient region with shared responsibility for comprehensive security) ค) ประชาคมที่ทำให้เป็นภูมิภาคที่มีพลวัตและมองไปยังโลกภายนอกที่มีการรวมตัวและลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น (A dynamic and outward-looking region in an increasingly integrated and interdependent world)

ในส่วนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 ณ ประเทศสิงคโปร์ ในปี พ.ศ. 2550 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) เพื่อให้อาเซียนมีความสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแนวโน้มการจัดทำข้อตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อาเซียนต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มภายในเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจ

ในส่วนการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้อาเซียนมีสังคมที่เอื้ออาทรและมีความมั่นคง ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีระดับการพัฒนาในทุกด้าน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียน โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสังคม (ASEAN Socio-Cultural Community Plan of Action) เพื่อรองรับการเป็นประชาคม

1.1.2 คุณลักษณะและองค์ประกอบของ AEC

ในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศจะมีพันธะกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหลักการที่จะส่งเสริมเศรษฐกิจแบบเปิด โดยพิจารณาจากบริบทภายนอกและมุ่งส่งเสริมกลไกตลาด ซึ่งสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ในกรอบพหุภาคี (กรอบอะไรบ้าง) รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาและการส่งเสริมขีดความสามารถของบุคลากร การยอมรับคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพ นโยบายเศรษฐกิจมหภาคทางการเงิน มาตรการทางการค้า การส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงในการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จากหลักการดังกล่าวข้างต้นได้นำไปสู่คุณลักษณะที่สำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังต่อไปนี้

1.1.2.1 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

1) การก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการที่เสรีภายในภูมิภาคอาเซียนจะนำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันสำหรับสินค้าและบริการ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคให้เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของโลก ซึ่งทำให้อาเซียนอาจเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ที่ได้รวมตัวเป็นประชาคมเดียวกัน ในการทำให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้มีการนำมาตรการต่างๆ เข้ามาใช้ อาทิเช่น การส่งเสริมมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การบูรณาการด้านพิธีการศุลกากร การจัดตั้งระบบศุลกากรหน้าต่างเดียวของอาเซียน (ASEAN Single Window) มาตรการลดภาษี การยกเลิกมาตรการ

ที่ไม่มีภาษี (Non-tariff barriers (“NTBs”)) เช่น การส่งเสริมความโปร่งใสของมาตรการที่ไม่มีภาษี โดยมีการประสานความร่วมมือในประเทศอาเซียนเพื่อให้มีกฎเกณฑ์และกฎระเบียบระดับภูมิภาคที่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติในระดับสากล การดำเนินการตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า การส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การอำนวยความสะดวกทางการค้า การส่งเสริมให้มีมาตรฐานลดต้นทุนทางธุรกรรม การส่งเสริมขีดความสามารถในการส่งออก การรวมกลุ่มทางศุลกากรของแต่ละประเทศในอาเซียน โดยมีจุดวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและรวมกลุ่มโครงสร้างด้านศุลกากรที่สอดคล้องกัน การปรับหรือการจำแนกพิภพศุลกากร การปรับปรุงระบบการตรวจปล่อยสินค้าให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อลดช่องว่างในการพัฒนางานด้านศุลกากร การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน

2) การเปิดเสรีการค้าบริการภายในอาเซียน เป็นการลดข้อจำกัดของผู้ให้บริการที่ถือสัญชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศใดประเทศหนึ่งในการเข้ามาจัดตั้งกิจการหรือดำเนินธุรกิจในประเทศสมาชิกอื่นๆ ทั้งนี้ ตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์และกฎหมายที่กำหนดโดยประเทศที่กิจการ การดำเนินธุรกิจหรือการลงทุนนั้นตั้งอยู่ การเปิดเสรีการให้บริการนั้น จะมีการเจรจาเป็นรอบๆ และมีการเจรจาเป็นบางสาขาเท่านั้น เช่น สาขาทางการเงิน การขนส่งทางอากาศ นอกจากนี้เพื่อช่วยให้การเปิดเสรีการค้าบริการได้ในปี 2015 อาเซียนอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค

3) การเปิดเสรีด้านการลงทุน เป็นการสนับสนุนให้อาเซียนเกิดการแข่งขันในการดึงดูดการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ และการลงทุนระหว่างกันในอาเซียน ความร่วมมือทางด้านการลงทุนดำเนินการภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียนในทุกอุตสาหกรรม (การผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และบริการ) โดยยึดหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติ (National Treatment) แก่นักลงทุน โดยมีข้อยกเว้นในรายการอ่อนไหว (Sensitive List)

4) การเปิดเสรีด้านทุน เป็นการส่งเสริมการพัฒนาและการรวมกลุ่มตลาดทุนของอาเซียนให้มีความยืดหยุ่นทางด้านกฎหมายสำหรับการออกตราสารหนี้ การส่งเสริมโครงสร้างภาษี ณ ที่จ่ายเพื่อส่งเสริมการลงทุน โดยการออกตราสารหนี้ในอาเซียน ใช้การตลาดเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างตลาดหลักทรัพย์และตลาดตราสารหนี้รวมถึงกิจกรรมการเพิ่มทุนข้ามพรมแดน และการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุน

5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ให้บริการจัดการการเคลื่อนย้ายหรืออำนวยความสะดวกในการเดินทาง การตรวจลงตราและใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและแรงงานฝีมือ การพัฒนามาตรฐานความสามารถและคุณสมบัติของแรงงานการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคคลกรในด้านการวิจัย

6) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มในทุกสาขา เศรษฐกิจเพื่อรักษากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการจ้างงานในภูมิภาค และร่วมกัน พัฒนาพันธกรณีของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้น โดยมีกรอบทบทวนการดำเนินงานทุก ๆ 2 ปี เพื่อตรวจสอบสถานการณ์ดำเนินงาน ความคืบหน้าและประสิทธิภาพของแผนงานการ รวมกลุ่มในสาขาสำคัญ

7) การยกระดับการค้าอาหาร เกษตรและป่าไม้ การยกระดับการค้า ภายในและภายนอกอาเซียน และความสามารถในการแข่งขันของสินค้า/ผลิตภัณฑ์อาหาร เกษตร และป่าไม้ของอาเซียนในระยะยาว

1.1.2.2 การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน

อาเซียนควรตระหนักและคำนึงถึงแผนงานที่จะ ส่งเสริม สร้างและพัฒนา ความสามารถอย่างยั่งยืนในด้านต่าง ๆ เช่น นโยบายการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ การคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษีและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง และ เทคโนโลยีสารสนเทศ)

1) นโยบายการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ อาเซียนควรมุ่ง ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีข้อสังเกตเห็นได้ว่า ปัจจุบันอาเซียนยังไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแข่งขันในระดับภูมิภาค

2) การคุ้มครองผู้บริโภค ในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยยึด ประชาชนเป็นศูนย์กลางนั้น แต่ละมาตรการอันจะนำไปสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจควรคำนึงถึง การปกป้องและคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการ คุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียน การจัดหลักสูตรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการ คุ้มครองผู้บริโภค

3) การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การให้ลิขสิทธิ์แก่ผู้สร้างสรรค์ ผลงาน ในกรณี (ก) การสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมและศิลปะ (ข) การรับและประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีขั้นสูงอย่างมีประสิทธิภาพ และ (ค) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุผลการปฏิบัติงาน อาจกล่าวได้ว่า นโยบายทางด้านทรัพย์สินทางปัญญามีส่วนในการก่อให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการ สร้างสรรค์และการประดิษฐ์ และยังมีอิทธิพลต่อปริมาณและคุณภาพของสินค้าในตลาดการค้า การ ลงทุนระหว่างประเทศและการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูง จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักของการเพิ่ม มูลค่าเพิ่มการผลิตภายในประเทศและขีดความสามารถทางการแข่งขันระหว่างประเทศ

4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ควรส่งเสริมให้ประเทศสมาชิก ตระหนักถึงความร่วมมือทางด้านโครงข่ายการขนส่งที่มีประสิทธิภาพมั่นคงอันเป็นปัจจัยสำคัญที่

จะช่วยพัฒนาศักยภาพของเขตการค้าเสรีอาเซียน และยังเป็นกำลังเสริมการเป็นฐานการผลิตเดียวกัน โดยประเทศสมาชิกสามารถร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งและบริการ โลจิสติกส์ การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยง โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการเปิดเสรีการขนส่งทางอากาศและทางน้ำ

5) ภาษีอากร ควรดำเนินการให้ประเทศสมาชิกจัดทำความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคี

6) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อาเซียนควรร่วมกันกำหนดนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายกรณีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยให้การค้าสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์) ภายในอาเซียนบรรลุผลสำเร็จ

1.1.2.3 การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

อาเซียนควรตระหนักและคำนึงถึงแผนงานที่จะส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของสมาชิกและลดช่องว่างของระดับการพัฒนาระหว่างสมาชิกเก่าและใหม่ และการสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (Small and Medium Enterprises (“SMEs”)

1) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แนวทางสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามมาตรการนโยบายต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเหมาะสมตามความหลากหลาย อำนาจความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ตลาด แหล่งเงินทุน เทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะแรงงาน สร้างความยืดหยุ่นเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถรองรับผลกระทบที่เกิดจากเศรษฐกิจมหภาคและความไม่มั่นคงทางการเงิน และความท้าทายที่เกิดจากสภาพแวดล้อมของการค้าเสรี

2) ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนมีระดับการพัฒนาและขีดความสามารถในการแข่งขันที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นที่จะต้องเน้นการรวมกลุ่มในแนวลึกและแนวกว้าง เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมดได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.1.2.4 การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

อาเซียนดำเนินงานในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกมากขึ้น ด้วยการพึ่งพาสหประชาชาติและอุตสาหกรรมในระดับโลก ส่งเสริมนักธุรกิจของอาเซียนให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล และสร้างอาเซียนให้มีพลวัตและเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญของโลก

1) แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับประเทศภายนอกกลุ่มอาเซียน เพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ

กับประเทศภายนอกกลุ่มอาเซียน โดยจะทบทวนพันธกรณีของการจัดทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Areas (“FTA”)) ความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด (Closer Economic Partnership (“CEP”)) และสนับสนุนการเจรจาการค้าในระดับภูมิภาคและระดับพหุภาคี

21) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก โดยรับหลักปฏิบัติสากลที่ดีและมาตรฐานในการผลิตและจำหน่ายมาใช้ในภูมิภาค และพัฒนาความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการผลิตภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาที่ต่ำกว่า

1.1.3 กรณีศึกษา: ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรีและการประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อสุราไทย

โครงสร้างภาษีสุราของประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยทุกคนชั้นสามารถเลือกบริโภคสุราได้อย่างถูกกฎหมายและในขณะเดียวกัน ยังมุ่งคุ้มครองสุขภาพของประชาชนผู้บริโภค โดยคำนึงถึงการผลิตสุราให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยหลักการแล้วนั้น โครงสร้างภาษีสุราปัจจุบันได้แบ่งออกเป็นหลายประเภทที่ต่างกันรวมถึงมีอัตราภาษีที่แตกต่างตามไปด้วย หากมีการกำหนดอัตราภาษีที่เท่าเทียมกันทั้งสุราในประเทศและสุราต่างประเทศอาจจะส่งผลให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยไม่สามารถบริโภคสุราได้และอาจก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการลักลอบผลิตและจำหน่ายสุราเถื่อน ดังนั้น การกำหนดอัตราภาษีสุราที่เหมาะสมจะเป็นโครงสร้างสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนมีการบริโภคสุราที่มีคุณภาพ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สุราเป็นสินค้าที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม อาจกล่าวได้ว่าทุกประเทศทั่วโลกต่างตระหนักถึงความสำคัญในการบริโภคสุราของประชาชนในประเทศ ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) คาดการณ์ว่าจะมีผู้บริโภคสุราทั่วโลกมากกว่า 2 พันล้านคน และมีผู้บริโภคสุรามากกว่า 76.3 ล้านคนที่มีอาการเจ็บป่วยจากการบริโภคสุรา โดยสุราเป็นสาเหตุต้นๆ ของการตายโดยตรงถึง 1.8 ล้านคนต่อปี คิดเป็น ร้อยละ 3.2 ของการตายของมนุษย์

ในปี พ.ศ. 2547 องค์การอนามัยโลกระบุข้อมูลปริมาณการบริโภคสุราของประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย พบว่า คนไทยดื่มสุรา 0.26 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปีในปี พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961) และเพิ่มขึ้นจนถึง 8.47 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปีในปี พ.ศ. 2547 (ค.ศ. 2004) ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นถึง 33 เท่าในเวลา 43 ปี

ในการจัดอันดับปริมาณการบริโภคสุราของประเทศต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบอันดับโลกในปี พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) ปรากฏว่าประเทศไทยถูกจัดอันดับการดื่มในภาพรวมของสุราทุกประเภทที่อันดับ 40 เมื่อแยกประเภทสุราแล้วพบว่าคนไทยบริโภคสุรากลั่นมากกว่าเบียร์

และไวน์ โดยบริโภคสุรากลั่น 7.13 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี จัดอยู่ในอันดับที่ 5 ของโลก บริโภคเบียร์ 1.31 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี จัดอยู่ในอันดับที่ 85 ของโลก และบริโภคไวน์ 0.04 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี และข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2544 (ค.ศ. 1998-2001) อันดับโลกของการบริโภคสุราของคนไทยเพิ่มขึ้นทุกประเภท โดยคนไทยดื่มสุรากลั่นเพิ่มจากอันดับที่ 9 เป็นอันดับที่ 6, 6 และ 5 ของโลก คิดเป็นปริมาณ 6.61, 7.16, 7.12 และ 7.13 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี ตามลำดับ คนไทยดื่มเบียร์เพิ่มจากอันดับที่ 102 เป็นอันดับที่ 102, 92 และ 85 คิดเป็นปริมาณ 1.09, 1.13, 1.25 และ 1.31 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี ตามลำดับ ส่วนอันดับการบริโภคไวน์ของคนไทยเพิ่มจากอันดับที่ 146 เป็นอันดับที่ 138, 132 และ 124 คิดเป็นปริมาณ 0.01, 0.03, 0.03 และ 0.04 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี ตามลำดับ และสรุปโดยภาพรวมของการบริโภคสุราทุกประเภทพบว่าคนไทยดื่มสุร่าอยู่ที่อันดับ 50 และเพิ่มขึ้นเป็นอันดับที่ 44, 43 และ 40 ของโลก คิดเป็นปริมาณ 7.71, 8.31, 8.40 และ 8.47 ลิตรคิดที่แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี ตามลำดับ

หลายหน่วยงานในประเทศไทยได้ทำการสำรวจข้อมูลและวิจัยพฤติกรรมการบริโภคสุราของคนไทย เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ คณะกรรมการบริหารเครือข่ายวิชาการสารเสพติด มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กรมควบคุมโรค กรมสุขภาพจิต เป็นต้น ซึ่งแต่ละการสำรวจมีวัตถุประสงค์ที่ใกล้เคียงกัน คือ การสำรวจข้อมูลพื้นฐานทั่วไป สาเหตุและพฤติกรรมการบริโภคสุรา โดยมีข้อมูลที่น่าสนใจจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2547 พบว่า

- 1) ประเทศไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปดื่มสุรา ประมาณ 16.2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.7 ของประชากรในกลุ่มนี้ แยกเป็นการดื่มประจำร้อยละ 17.8 ดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 22.7
- 2) หากแบ่งตามเพศพบว่าเป็นเพศชายร้อยละ 55.5 ดื่มประจำร้อยละ 32.8 ดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 22.7 และเพศหญิงดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 10.3 ดื่มประจำร้อยละ 3.1 ดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 7.2
- 3) เมื่อแบ่งตามพื้นที่ปกครองพบว่า นอกเขตเทศบาลมีการดื่มสุรามากกว่าในเขตเทศบาล โดยนอกเขตเทศบาลดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 34.6 ดื่มประจำร้อยละ 18.5 ดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 16.1
- 4) ประชากรในภาคเหนือดื่มนานๆ ครั้งเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 42.9 ดื่มประจำร้อยละ 23.9 ดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 19.0 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอันดับสอง ร้อยละ 37.6 ดื่มประจำร้อยละ 17.9 ดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 19.7 ภาคกลางไม่รวมกรุงเทพฯ อันดับสาม ร้อยละ 29.6 ดื่มประจำร้อยละ 18.0 ดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 11.6 ในกรุงเทพฯ เป็นอันดับสี่ ร้อยละ 23.9 ดื่มประจำร้อยละ

ละ 13.5 คีมันานๆ ครั้งร้อยละ 10.4 และอันดับสุดท้าย คือ ประชากรในภาคใต้ ร้อยละ 20.3 คีมันานๆ ครั้งร้อยละ 12.9 และคีมันานๆ ครั้งร้อยละ 7.4

5) จำแนกตามประเภทของสุราที่คีมันานมากที่สุด คือ เบียร์ร้อยละ 10.6 สุราขาวร้อยละ 10.5 สุรากลันอื่นๆ นอกจากสุราขาวร้อยละ 6.3 สุราเช้ร้อยละ 3.5 ยาแดงเหล้าร้อยละ 0.8 และลำดับสุดท้าย คือ ไวน์ร้อยละ 0.5

รายงานฉบับนี้ มุ่งศึกษาถึงแนวทางการปรับโครงสร้างภาษีสรรพสามิตเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการปรับโครงสร้างภาษีที่สนับสนุนการบริโภคสุราที่มีคุณภาพภายในประเทศ และเป็นการเอื้อต่อการแข่งขันของอุตสาหกรรมภายในประเทศ สนับสนุนนโยบายของรัฐในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาสังคมไปในทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นฐานโครงสร้างของเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและวัฒนธรรมไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาแผนงานที่สำคัญภายใต้ AEC Blueprint และการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลังและกรมสรรพสามิต

1.2.2 เพื่อศึกษาการจัดเก็บภาษีสุราในกลุ่มประเทศอาเซียนของแต่ละประเทศสมาชิก

1.2.3 เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภาษีสุราของไทยภายหลังการเปิดเขตการค้าเสรีและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.2.4 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาภาษีสุราเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 เปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในสินค้าสุราระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนและเขตเศรษฐกิจอาเซียน

1.3.2 วิเคราะห์ผลกระทบและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดตลาดเสรี และการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการภายใต้ บริบทของ AEC

1.3.3 เสนอแนะแนวทางการปรับโครงสร้างภาษีสุราที่เหมาะสมและการกำหนดบทบาทของภาษีสรรพสามิตในเวทีอาเซียน

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

1.4.1 ผลการศึกษาจะช่วยทำให้รัฐบาลไทยสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดตลาดเสรีตามบริบทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558

1.4.2 ทำให้กรมสรรพสามิตของไทยสามารถเป็นผู้นำในการจัดทำระบบภาษีสุราพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการปรับโครงสร้างภาษีสุราในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

1.5 นิยามศัพท์

“ข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA)” คือ ความตกลงระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศคู่สัญญาให้ลดลงเหลือน้อยที่สุด

“การจัดเก็บภาษีตามอัตราตามมูลค่า (Ad Valorem Tax Rate)” คือการจัดเก็บภาษีตามราคาสินค้า เช่น การจัดเก็บภาษีตามมูลค่าร้อยละของราคาหน้าโรงงาน ราคาขายส่ง หรือราคาขายปลีก เป็นต้น

“การจัดเก็บภาษีตามอัตราตามปริมาณ (Specific Tax Rate)” คือ การจัดเก็บภาษีตามน้ำหนักสินค้า เช่น ลิตร กิโลกรัม ซอง และมวน

“ราคา ซี.ไอ.เอฟ.” คือ ราคาสินค้าบวกด้วยค่าประกันภัยและค่าขนส่งถึงด่านศุลกากรในราชอาณาจักร

“ภาษีแบบรวมใน (Inclusive Tax)” คือ การนำค่าภาษีมารวมคำนวณอยู่ในฐานภาษี

“ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax)” คือ ภาษีที่ผู้จ่ายสามารถผลักภาระไปให้ผู้อื่นจ่ายแทนได้ หรือผู้เสียภาษีไม่ได้แบกรับภาระภาษีทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ไว้

“Deadweight Loss” คือ ส่วนที่สูญเสียเพราะไม่มีการผลิตแม้ว่าผู้บริโภคจะยินดีจ่ายสูงกว่าต้นทุนหน่วยสุดท้าย (MC) ซึ่งผู้ผลิตจะไม่ขาดทุนก็ตาม

“Price Elasticity” คือ ความยืดหยุ่นต่อราคา

“Income Elasticity” คือ ความยืดหยุ่นต่อรายได้

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากรายการ เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยมีได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี “ภาษีอากรมีลักษณะเป็นการบังคับเก็บประชาชนทุกคนเป็นผู้รับผิดชอบในการเสียภาษี วัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินภาษีคือ นำไปใช้เพื่อสาธารณะหรือสังคมโดยรวม”

วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษี

- (1) เพื่อหารายได้ให้เพียงพอมาใช้จ่ายในกิจการของรัฐบาล
- (2) เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้
- (3) เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
- (5) เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

หลักการจัดเก็บภาษี ที่ดีมี 6 ประการ คือ

(1) หลักความเป็นธรรม นับว่าสำคัญมากเนื่องจาก การจัดเก็บภาษีอากรที่เป็นธรรมจะมี ส่วนช่วยยกระดับความสมัครใจในการเสียภาษีอากรของประชาชนได้มาก

(2) หลักความแน่นอน เช่น

- ความแน่นอน และชัดเจนในวัตถุประสงค์กฎหมาย
- ความแน่นอน และชัดเจนในวิธีปฏิบัติจัดเก็บ
- ความแน่นอนในด้านภาระภาษีว่าตกอยู่กับผู้ใด
- ความแน่นอนในการลดรายจ่ายของภาคเอกชน
- ความแน่นอนในการทำรายได้แก่รัฐบาล

(3) หลักความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ เพื่อมิให้กระทบกระเทือนการตัดสินใจทางธุรกิจของประชาชน

- (4) หลักอำนาจรายได้ ภาษีอากรที่ดีจะต้องมีลักษณะทำรายได้ให้กับรัฐบาลได้ดี ได้แก่
- เป็นภาษีอากรที่มีฐานกว้าง

- การกำหนดอัตราภาษีที่ใช้หากมีลักษณะก้าวหน้าจนเกินไปอาจจะมีผลกระทบต่อกระเทือนในด้านอื่นได้

(5) หลักความยืดหยุ่น ภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความยืดหยุ่น หรือปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม ideoอำนาจต่อการบริหารการจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) หลักประสิทธิภาพในการบริหาร ระบบภาษีอากรที่ดีต้องเป็นระบบที่สามารถจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

- เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

- ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงานรับผิดชอบการจัดเก็บภาษีสามารถจัดเก็บได้อย่างทั่วถึง เต็มเม็ดเต็มหน่วย

การนำหลักที่ดีของการจัดเก็บภาษี จะต้องคำนึงถึงแนวนโยบายของรัฐบาลและคำนึงถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

โครงสร้างทั่วไปของภาษีอากร ประกอบด้วย

- (1) ภาระภาษี และการผลัดภาระภาษี
- (2) ฐานภาษี
- (3) อัตราภาษี
- (4) องค์ประกอบอื่น ๆ

หลักการจัดเก็บภาษีทางอ้อมที่ดี แบ่งออกเป็น

(1) หลักความเป็นธรรม (Equity) ต้องให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีและมีวิธีการที่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี ซึ่งมีอยู่ 2 หลัก คือ

- หลักความสามารถในการเสียภาษีอากรของประชาชน (Ability to pay) โดยจะต้องยึดหลักว่าผู้ที่มีรายได้มากควรจะต้องเสียภาษีมาก คนมีรายได้น้อยควรเสียภาษีน้อยตามกำลังความสามารถในการชำระภาษีของแต่ละคน ซึ่งหลักการนี้ทำให้เราต้องเสียภาษีใน อัตราก้าวหน้า นั่นเอง

- หลักผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ ซึ่งผลประโยชน์ที่ประชาชนแต่ละคนได้รับก็จะมาจากการดูแลคุ้มครองของรัฐบาล หลักนี้นำไปสู่อัตราที่เรียกว่า อัตราคงที่ เพราะทุกคนได้รับเท่ากัน เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม (อัตราเท่ากัน) เพราะประชาชนต้องจ่ายภาษีในอัตราที่เท่ากันไม่ว่าจะมีการใช้จ่ายมากหรือน้อยก็ตาม

(2) หลักความแน่นอนและชัดเจน (Transparency) ประชาชนผู้ต้องเสียภาษีต้องสามารถเข้าใจได้โดยง่ายเกี่ยวกับวิธีการทางภาษีที่ไ้เก็บ ต้องมีความชัดเจนทั้งทางกฎหมายและแนวปฏิบัติ นอกจากนี้ต้องป้องกันมิให้เจ้าพนักงานบิดเบือนการใช้อำนาจหรือใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบอีกด้วย

(3) หลักความสะดวก (Simplicity) วิธีการและกำหนดเวลาในการเสียภาษีอากรควรต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้เสียภาษีอากร เช่น ควรกำหนดช่วงเวลาในการชำระภาษีให้นานพอสมควร รวมถึงวิธีการชำระที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เพื่อมิให้ผู้เสียภาษีเกิดความเบื่อหน่ายจนไม่ชำระหรือเพิ่มทางเลือกแก่ผู้เสียภาษีในการผ่อนชำระได้ ซึ่งในปัจจุบันเราจะเห็นว่า ผู้เสียภาษีสามารถเลือกชำระภาษีได้หลายวิธี เช่น ทาง ATM ทางไปรษณีย์ หรือแม้กระทั่งผ่านทางอินเทอร์เน็ต

(4) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) รัฐต้องสามารถบริหารจัดการเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการทำให้สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้มากขึ้นในขณะที่มีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด ยกตัวอย่างเช่น การถือหลักจัดเก็บในอัตราต่ำแต่เก็บได้มากและทั่วถึง ดีกว่าที่จะเก็บในอัตราสูงแต่เก็บได้น้อย เนื่องจากจัดเก็บภาษีแต่เฉพาะกลุ่มคนที่มีรายได้มาก นอกจากนี้แล้วยังควรสร้างความเป็นกลางทางภาษี ไม่ว่าจะเป็น ความเท่าเทียมกันในโอกาสและความเป็นธรรมในการจัดเก็บ

2.1.1 ภาระภาษี (Tax Incidence)

ในการเสียภาษีนั้นผู้ที่ทำหน้าที่จ่ายเงินภาษี (Taxpayer) ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ต้องรับภาระของภาษี (Tax Incidence) ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดเก็บภาษีมีการผลักภาระออกไปทั้งข้างหน้า (Forward Shifting) และข้างหลัง (Backward Shifting) อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะต้องคำนึงคือภาระภาษีที่แท้จริง (Effective Incidence) คือ ภาระภาษีที่ตกอยู่กับบุคคลในชั้นสุดท้ายซึ่งคือบุคคลนั้นไม่สามารถผลักภาระให้กับผู้อื่นได้

เนื่องจากภาษีอากรที่เรียกเก็บนั้นไม่ว่าจะเรียกเก็บจากฐานภาษีใด หรือในลักษณะใดก็ตาม ผลของภาระภาษีในท้ายที่สุดจะกระทบกระเทือนรายได้ของประชาชนอันเป็นบุคคลธรรมดาโดยทั่วไปนั่นเอง พิจารณาตามความหมายเช่นนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า ภาระภาษี (Tax Incidence) คือ ส่วนของรายได้แท้จริงที่ลดลงอันเนื่องมาจากการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายอาจมิใช่ผู้แบกรับภาระภาษีไว้ท้ายที่สุดก็ได้ ดังนั้น การพิจารณาเรื่องภาระภาษีจึงสามารถแบ่งเป็นสองนัย คือ

1) ภาระภาษีตามกฎหมาย (Legal or statutory incidence) หมายถึง ภาระภาษีตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่ต้องเสียภาษีเป็นผู้รับภาระ

2) ภาระภาษีทางเศรษฐกิจ (Economic incidence) หมายถึง ภาระภาษีที่ตกอยู่กับผู้ที่ได้รับภาระในลักษณะต่างๆ

ภาระภาษีตามกฎหมายหรือภาระภาษีอย่างเป็นทางการ (Formal Incidence) คือ ภาระในจำนวนหนี้ภาษีอากรของผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น การพิจารณาภาระภาษีตามความหมายนี้จึงพิจารณาจากบุคคลที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มของไทย ก็คือผู้ประกอบการค้า ดังนั้น ภาระภาษีตามกฎหมายในกรณีนี้จึงถือได้ว่าตกอยู่กับผู้ประกอบการค้า อย่างไรก็ตาม ภาระภาษีนี้อาจมิได้ตกอยู่กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายก็ได้ ทั้งนี้ ก็เพราะว่าผู้เสียภาษีอาจผลักภาระในจำนวนหนี้ภาษีอากรที่ตนเองมีหน้าที่ต้องเสียตามกฎหมายนั้น ไปให้กับผู้อื่นได้ ตามตัวอย่างข้างต้น เช่น ผู้ประกอบการค้าอาจผลักภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปให้ผู้บริโภคหรือผู้ที่ซื้อสินค้าของตนก็ได้

ภาระภาษีในทางเศรษฐกิจหรือภาระภาษีที่แท้จริง (Effective Incidence) คือ ภาระของภาษีที่ตกต้องอยู่กับบุคคลในขั้นสุดท้าย กล่าวคือ บุคคลผู้นั้น ไม่สามารถผลักภาระภาษีต่อไปให้ผู้อื่นได้อีกแล้ว ดังนั้น รายได้ของผู้รับภาระภาษีที่แท้จริงก็จะลดลงอันเนื่องมาจากการเก็บภาษีอากรนี้ เช่น ถ้าผู้ประกอบการค้าสามารถผลักภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปให้ผู้บริโภคได้ทั้งหมด ภาระภาษีที่แท้จริงก็จะตกอยู่กับผู้บริโภคเพียงฝ่ายเดียว หากผู้ประกอบการค้าผลักภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปให้ผู้บริโภคได้บางส่วน ภาระภาษีที่แท้จริงที่ตกอยู่กับผู้บริโภค ก็จะเป็นส่วนหนึ่งของภาระภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมด ดังนั้น ประเด็นสำคัญในการพิจารณาว่าภาระภาษีแท้จริงของภาษีแต่ละประเภทจะตกต้องอยู่กับผู้ใดในจำนวนเท่าใดนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากความสามารถในการผลักภาระภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมาย

2.1.2 การผลักภาระภาษี (Tax Shifting)

คือ การที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามที่กฎหมายกำหนดถ่ายเทหรือแบ่งภาระภาษีบางส่วนหรือทั้งหมดไปให้กับบุคคลอื่น การผลักภาระภาษีโดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่ามีอยู่ 2 วิธี คือ การผลักภาระภาษีไปข้างหน้า (Forward Shifting) เช่น ผู้ผลิตซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่เสียภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าอาจผลักภาระภาษีไปให้ผู้บริโภคสินค้านั้น ได้โดยการขึ้นราคาสินค้า เป็นต้น และการผลักภาระภาษีไปข้างหลัง (Backward Shifting) เช่น ผู้ผลิตซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่เสียภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าอาจผลักภาระภาษีไปให้เจ้าของปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นได้ โดยการลดค่าจ้างแรงงาน หรือลดราคาปัจจัยการผลิต เป็นต้น

จากผลของการผลักภาระภาษีตามวิธีที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าภาระภาษีที่แท้จริงตามตัวอย่างข้างต้น มีโอกาสตกอยู่กับบุคคล 3 กลุ่มด้วยกัน คือ ผู้บริโภคสินค้า เจ้าของปัจจัยการผลิต และผู้ผลิตสินค้า ผู้ใดจะรับภาระภาษีที่แท้จริงไว้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการผลักภาระภาษีของผู้ผลิตสินค้านั้น

ประเภทของภาษีอากรก็มีส่วนสำคัญต่อการผลกระทบภาษีด้วย อาจกล่าวได้ว่า ภาษีทางอ้อมเป็นภาษีที่ผลกระทบได้ง่ายกว่าภาษีทางตรง เนื่องจากภาษีทางอ้อมโดยทั่วไปเรียกเก็บจากสินค้าและบริการซึ่งจะต้องมีการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเกิดขึ้น ทำให้ผู้ผลิตมีโอกาสผลกระทบภาษีไปให้แก่ผู้บริโภคได้ ในขณะที่ภาษีทางตรงซึ่งเก็บจากฐานภาษีประเภทเงินได้หรือทรัพย์สิน ไม่เปิดโอกาสให้มากเท่ากรณีภาษีทางอ้อม นอกจากนี้ ขนาดของฐานภาษีก็มีผลต่อการผลกระทบภาษีด้วย เช่น ถ้าเก็บภาษีจากสินค้าเพียงบางชนิดโดยไม่ได้เรียกเก็บภาษีจากสินค้าอื่นที่สามารถใช้ทดแทนสินค้าที่ต้องเสียได้ ผู้ผลิตก็จะผลกระทบภาษีไปให้ผู้บริโภคโดยการขึ้นราคาสินค้าได้ไม่มากนัก เพราะหากราคาสินค้าดังกล่าวสูงเกินไปผู้บริโภคอาจหันไปบริโภคสินค้าอื่นที่ใช้ทดแทนได้ก็ได้

นอกจากนี้ สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศก็นับว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้ความสามารถในการผลกระทบภาษีเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ในระยะที่เศรษฐกิจของประเทศเกิดภาวะเงินเฟ้อมีการใช้จ่ายคล่องเนื่องจากปริมาณเงินในท้องตลาดมีมาก ผู้ขายสินค้าย่อมสามารถขายสินค้าได้โดยง่ายกว่าการขายสินค้าในขณะที่สภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศฝืดเคือง เพราะผู้ซื้อไม่มีเงินอยู่ในมือมากกว่าปกติ ฉะนั้น เมื่อรัฐบาลเรียกเก็บภาษีอากรในขณะที่เกิดภาวะเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น ราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการผลกระทบภาษีไปข้างหน้าของผู้ผลิตย่อมไม่เป็นปัญหาด้านราคาแก่ผู้บริโภคเท่าใดนัก ทั้งนี้ เนื่องจากความสามารถในการใช้จ่ายเงินของผู้บริโภคและมูลค่าของเงินเป็นเครื่องช่วยในการรับภาระภาษีนั่นเอง

2.1.3 การวิเคราะห์ภาระภาษี (Tax Incidence Analysis)

2.1.3.1 การวิเคราะห์ภาระภาษีโดยการวิเคราะห์ดุลยภาพบางส่วน (Partial Equilibrium Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ภาระภาษีที่พิจารณาถึงการปรับเปลี่ยนในกลไกราคาของสิ่งที่ถูกจัดเก็บภาษีโดยตรง (Primary effects) โดยมีได้พิจารณาถึงผลกระทบลำดับถัดไป (Secondary effects) หรือผลที่มีต่อสินค้าหรือปัจจัยการผลิตอื่น

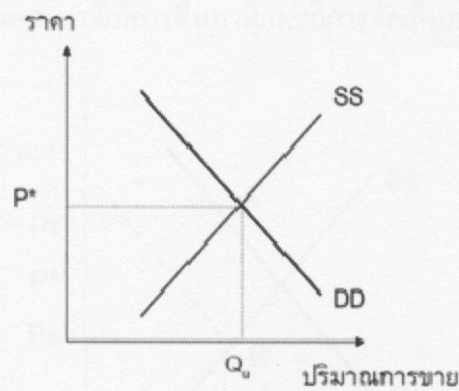
2.1.3.2 การวิเคราะห์ภาระภาษีโดยการวิเคราะห์ดุลยภาพทั่วไป (General Equilibrium Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ผลต่อเนื่องจากการเก็บภาษีที่เกิดในสินค้าอื่นที่มีได้ถูกจัดเก็บภาษีที่ได้รับผลกระทบทั้งในทางบวกหรือลบ และผลต่อเนื่องซึ่งย้อนไปถึงปัจจัยการผลิตที่นำมาใช้ทั้งที่ถูกจัดเก็บภาษีและมิได้ถูกจัดเก็บภาษี

1) การวิเคราะห์ดุลยภาพบางส่วน

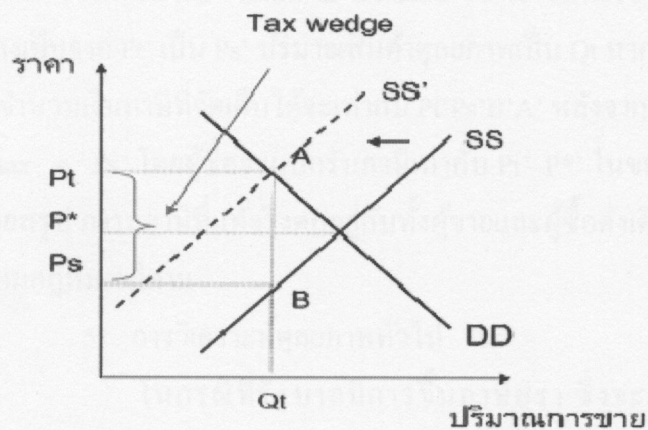
การวิเคราะห์แบบดุลยภาพบางส่วนจะใช้เครื่องมืออุปสงค์และอุปทานในตลาดสินค้าทั่วไป ซึ่งอธิบายได้ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงอุปสงค์และอุปทานของการซื้อสินค้า

2) การจัดเก็บภาษีจากผู้ขาย

ภาพที่ 2 แสดงกรณีที่มีการขึ้นภาษีและมีการจัดเก็บภาษีจากผู้ขาย

3) การจัดเก็บภาษีจากผู้ขาย

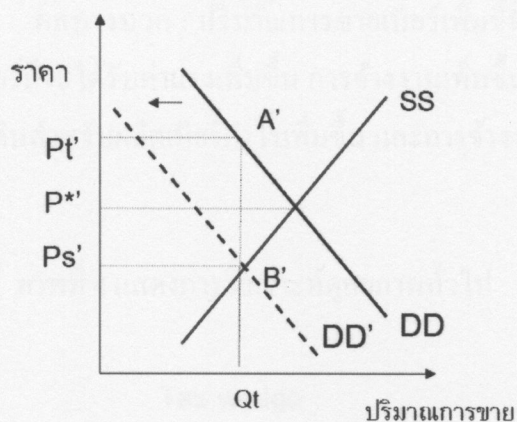
เมื่อมีการจัดเก็บภาษีจากผู้ขายทำให้ความต้องการขายลดลงทำให้เส้น supply shift จากเส้น SS ไปยังเส้น SS' (Shift in Supply Curve ไปทางซ้าย) ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้นจาก P^* เป็น P_t และปริมาณสินค้าดุลยภาพเป็น Q_t

ดังนั้น รายได้ที่ผู้ขายสินค้าเท่ากับ $P_t - \text{tax} = P_s$ และจำนวนเงินภาษีที่จัดเก็บได้เท่ากับ $P_t P_s B A$ ดังนั้น ผู้ซื้อจะแบกรับภาษีเท่ากับ $P_t - P^*$ ในขณะที่ผู้ขายแบกรับภาษีเท่ากับ $P^* - P_s$ โดยสรุป ภาระภาษีที่แท้จริงตกอยู่กับทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ แม้ว่าภาระภาษีตามกฎหมายจะเป็นของผู้ขายก็ตาม

4) การจัดเก็บภาษีจากผู้ซื้อ

ภาพที่ 3 แสดงกรณีที่มีการขึ้นภาษีและมีการจัดเก็บภาษีจากผู้ซื้อ

เมื่อมีการจัดเก็บภาษีจากผู้ซื้อทำให้ความต้องการซื้อลดลง เส้น Demand จะ shift จากเส้น DD ไปยังเส้น DD' (Shift in Demand Curve ไปทางซ้าย) ทำให้ราคาสินค้าที่แท้จริงปรับตัวลดลงเป็นจาก P_t' เป็น P_s' ปริมาณสินค้าดุลยภาพเป็น Q_t หากแต่ราคาสินค้าเมื่อรวมภาษีจะเท่ากับ P_t' จำนวนเงินภาษีที่จัดเก็บได้จะเท่ากับ $P_t'P_s'B'A'$ หลังจากเก็บภาษี รายได้ที่ผู้ขายสินค้าเท่ากับ $P_t' - \text{tax} = P_s'$ โดยผู้ซื้อจะแบกรับภาษีเท่ากับ $P_t' - P^*$ ในขณะที่ผู้ขายแบกรับภาษีเท่ากับ $P^* - P_s'$ โดยสรุป ภาระภาษีที่แท้จริงตกอยู่กับทั้งผู้ขายและผู้ซื้อดั้งเดิม แม้ว่าจะเปลี่ยนให้ผู้ซื้อเป็นผู้เสียภาษีตามกฎหมายก็ตาม

5) การวิเคราะห์ดุลยภาพทั่วไป

ในกรณีที่รัฐบาลมีการขึ้นภาษีสุรา ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผู้ขาย (กำหนดให้เบียร์เป็นสินค้าที่ทดแทนกันกับสุรา) ผลกระทบที่เกิดขึ้นทันทีที่สามารถแบ่งได้เป็นผลกระทบทั้งด้าน Supply และ Demand

ผลด้าน Supply

ผลทางลบ : ทำให้ผู้ขายแบกรับภาษีและลดการขายสุรา

ผลทางบวก : ผู้ขายสุราหันไปขายเบียร์แทนทำให้ยอดขายเบียร์ดีขึ้น

ผลด้าน Demand

ผลทางลบ : ความต้องการบริโภคสุราลดลง

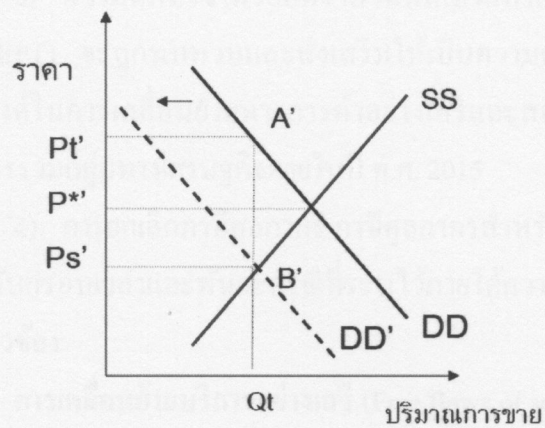
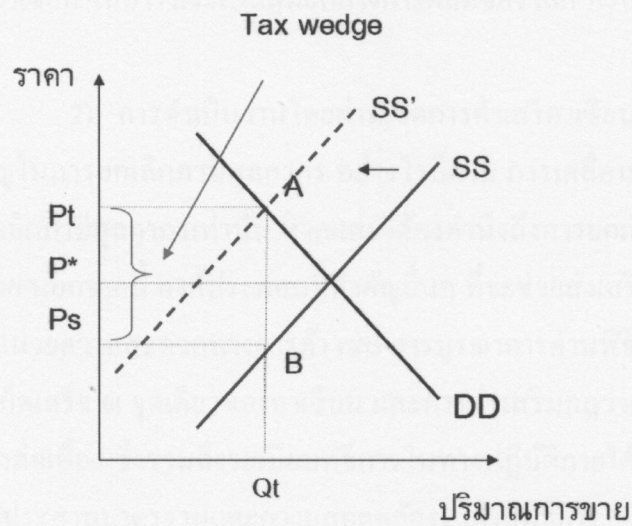
ผลทางบวก : ความต้องการบริโภคเบียร์เพิ่มขึ้น

ผลกระทบต่อเนื่อง

ผลทางลบ : ปริมาณการขายสุราลดลงทำให้โรงงานผลิตสุร่ากำไรลดลงผลที่ตามมา คือ ลดค่าแรงงานคนงานในโรงงานสุราและลดการจ้างงาน วัตถุประสงค์สุราราคา ลดลง โรงงานผลิตวัตถุประสงค์สำหรับผลิตสุร่ากำไรลดลง และลดการจ้างงานในโรงงานขึ้นต่อเนื่อง

ผลทางบวก : ปริมาณการขายเบียร์เพิ่มขึ้นทำให้โรงงานเบียร์กำไรเพิ่มขึ้น คนงานโรงงานเบียร์ก็จะได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้น การจ้างงานเพิ่มขึ้น วัตถุประสงค์เบียร์ราคาสูงขึ้น ส่งผลให้โรงงานผลิตวัตถุประสงค์สำหรับผลิตเบียร์กำไรเพิ่มขึ้น และการจ้างงานในโรงงานขึ้นต่อเนื่องเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 4 แสดงการวิเคราะห์ดุลยภาพทั่วไป

2.1.4 ASEAN Economic Community (AEC) Blueprint

วัตถุประสงค์หลักของการจัดทำ AEC Blueprint คือเพื่อกำหนดทิศทาง การดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจให้ชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดจนบรรลุเป้าหมาย AEC ในปี พ.ศ. 2558 และเพื่อสร้างพันธะสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ร่วมกัน

2.1.4.1 การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี (Free flows of goods)

1) การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรีเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญที่จะส่งเสริม การไปสู่จุดมุ่งหมายของการเป็นตลาดและฐานการค้าและฐานการผลิตเดียวกัน การเป็นตลาด เดียวสำหรับสินค้า (และบริการ) จะช่วยส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคและส่งเสริมขีด ความสามารถของอาเซียน ในการที่จะเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลก หรือเป็นส่วนหนึ่งของห่วง โซ่อุปทานของโลก

2) การดำเนินงานโดยผ่านเขตการค้าเสรีอาเซียน ทำให้อาเซียนประสบความสำเร็จ ที่สำคัญในการยกเลิกภาษีศุลกากร อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรีไม่ เพียงแต่เป็นการยกเลิกภาษีศุลกากรเท่านั้น หากแต่ยังต้องคำนึงถึงการยกเลิกมาตรการกีดกันทาง การค้าที่มีใช้อยู่ด้วย นอกจากนี้ องค์ประกอบที่สำคัญอื่นๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเคลื่อนย้ายสินค้า เสรี คือ มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การบูรณาการด้านพิธีการศุลกากร การจัดตั้ง ระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวของอาเซียน และการส่งเสริมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ภายใต้ CEPT อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงระเบียบพิธีการในทางปฏิบัติภายใต้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สินค้า และการปรับประสานมาตรฐานและความสอดคล้องในด้านพิธีการ

3) ความตกลงว่าด้วยอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรี อาเซียน (ความตกลง CEPT) จะถูกทบทวนและส่งเสริมให้เป็นความตกลงที่มีความครอบคลุม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเคลื่อนย้ายทางการค้าอย่างเสรีและสอดคล้องกับเจตจำนงของ อาเซียนที่จะเร่งให้เกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในปี ค.ศ. 2015

4) การยกเลิกภาษีศุลกากร ภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าภายในอาเซียนจะ ถูกยกเลิกให้สอดคล้องกับกรอบเวลาและพันธะกรณีที่ระบุไว้ภายใต้ความตกลง CEPT และความ ตกลง/พิธีสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1.4.2 การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี (Free flows of service)

1) การเปิดเสรีการค้าบริการเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญส่วนหนึ่ง ต่อการไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งจะเกิดจากการลดข้อจำกัดแก่ผู้ให้บริการของอาเซียนใน การให้บริการและเข้ามาจัดตั้งกิจการในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นตาม กฎหมาย เงื่อนไขกฎเกณฑ์

ภายในประเทศที่ประกอบกิจการ การเปิดเสรีการค้าบริการจะมีการเจรจาเป็นรอบๆ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การเจรจาของคณะกรรมการประสานงานด้านการค้าบริการของอาเซียน และมีการเจรจาเฉพาะบางสาขาเท่านั้น เช่น สาขาการเงิน และการขนส่งทางอากาศ โดยผู้รับผิดชอบคือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่มีการเจรจา ?? ในการเจรจาเปิดเสรีจะต้องไม่ดำเนินการเปิดเสรีในช่วงท้าย และเห็นชอบให้มีความยืดหยุ่นที่ตกลงกันล่วงหน้าสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน??

2) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเปิดเสรีการค้าบริการในปี ค.ศ. 2015 ขณะนี้ อาเซียนอยู่ในระหว่างดำเนินการเพื่อยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายของนักวิชาชีพหรือบุคลากรในภูมิภาค

2.1.4.3 การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี (Free flow of investment)

1) นโยบายการลงทุนที่เสรีและเปิดกว้างเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการลงทุนระหว่างกันภายในอาเซียน การไหลเข้าของเงินลงทุนใหม่ และการนำผลกำไรกลับมามลงทุนใหม่แบบยั่งยืนซึ่งเป็นการสนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจของอาเซียน

2) ความร่วมมือด้านการลงทุนของอาเซียนกำลังดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Investment Area: AIA) ปี ค.ศ. 1998 คือความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน ปี ค.ศ. 1987 หรือที่อ้างถึงโดยทั่วไปในชื่อความตกลงว่าด้วยการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน (Investment Guarantee Agreement: IGA)

3) ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียนทุกอุตสาหกรรม (การผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 ภาคอุตสาหกรรม) จะเปิดเสรีและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแก่นักลงทุนทั้งก่อนและหลังการลงทุน โดยมีข้อยกเว้นได้ตามรายการยกเว้นชั่วคราว (Temporary Exclusion List) และรายการอ่อนไหว (Sensitive List) ของประเทศสมาชิก รายการยกเว้นชั่วคราวจะถูกยกเลิกภายในเวลาที่ตกลงกัน ในขณะที่รายการอ่อนไหวไม่มีกรอบเวลาในการยกเลิก แต่จะมีการทบทวนรายการดังกล่าวเป็นคราวๆ ไป

4) เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มในภูมิภาคและการเป็นเขตการลงทุนที่มีความสามารถในการแข่งขันได้ จะต้องมีกรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียนและความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนอาเซียน เพื่อให้มีความตกลงด้านการลงทุนเต็มรูปแบบ ซึ่งควรพิจารณาถึงอนาคตพร้อมกับปรับปรุงคุณลักษณะ บทบัญญัติและข้อผูกพัน โดยคำนึงถึงแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ระหว่างประเทศซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจของนักลงทุนอาเซียน ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียนเต็มรูปแบบ (ACIA) ซึ่งจะจัดทำขึ้นโดยอิงความ

ตกลงเขตการลงทุนอาเซียน และความตกลงคุ้มครองการลงทุนของอาเซียนที่มีอยู่เดิม โดยครอบคลุมการดำเนินงานในด้านต่างๆ

2.1.4.4 การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี (Free flow of capital)

การเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียน

1) จัดให้มีมาตรฐานด้านตลาดทุนในอาเซียนที่มากขึ้นในด้านการออกกฎเกณฑ์ในการเสนอขายตราสารหนี้ ข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูลและหลักเกณฑ์การจัดจำหน่าย

2) ส่งเสริมการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมหรือความตกลงสำหรับการยอมรับซึ่งกันและกันของคุณสมบัติ และคุณวุฒิศึกษาและประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านตลาดทุน

3) มีความยืดหยุ่นมากขึ้นทางด้านภาษาและข้อกำหนดที่ใช้บังคับสำหรับการออกหลักทรัพย์

4) ปรับโครงสร้างภาษีหัก ณ ที่จ่ายตามความเหมาะสมเพื่อส่งเสริมการขยายฐานนักลงทุนในตราสารหนี้ที่ออกในอาเซียน

5) ส่งเสริมให้ใช้ตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันเองในตลาดหลักทรัพย์ และตลาดตราสารหนี้ รวมถึงกิจกรรมการระดมทุนข้ามพรมแดน

2.1.4.5 การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี (Free flow of skilled labours)

1) ให้บริการจัดการการเคลื่อนย้ายหรืออำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของประเทศผู้รับ

1.1) อำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราและออกใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการค้าพรมแดน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

1.2) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเปิดเสรีการค้าบริการ (ภายในปี ค.ศ. 2015) อาเซียนอยู่ระหว่างการดำเนินการประสานและสร้างมาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค

2) การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง (Competitive Economic Region) ควรให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายอื่นๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่ม

ทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข พลังงาน เหมืองแร่ และการสนับสนุนด้านการเงินแก่โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของอาเซียน)

3) การเป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน (Equitable Economic Development) สนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ด้านต่างๆ และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงสร้างต่างๆ เช่น มาตรการริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration) และ ASEAN-help-ASEAN Programs เป็นต้น เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก

4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก (Integration into the Global Economy) เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา (Dialogue Partners) ต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในการผลิต/จัดจำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

2.1.4.6 AEC Blueprint ศึกษาเฉพาะเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง

การดำเนินงานภายใต้ AEC Blueprint กระทรวงการคลังมีบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.1.4.6.1 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรีเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องดำเนินการดังนี้

1) ยกเลิกภาษีศุลกากรและมาตรการที่มีโทษภายในปี พ.ศ. 2553 ของประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม และปี พ.ศ. 2558 สำหรับประเทศสมาชิกใหม่ ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area)

2) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าและระเบียบวิธีปฏิบัติให้ทันสมัย

3) มีมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เพื่อลดต้นทุนทางธุรกรรม

4) รวมกลุ่มทางศุลกากร

5) ใช้ระบบการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (ASEAN Single Window)

2.1.4.6.2 การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี

การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินจะเป็นไปตามความพร้อมของแต่ละประเทศโดยคำนึงถึงนโยบายของชาติและระดับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและด้านการเงินของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ โดยจะทยอยเปิดเสรีข้อจำกัดสำหรับสาขาย่อยต่างๆ หรือรูปแบบการให้บริการ ที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศได้ระบุไว้ ภายในปี พ.ศ. 2558 และทยอยเปิดเสรีสาขาย่อย หรือรูปแบบการให้บริการอื่นที่เหลือ นอกจากที่ระบุไว้ภายใต้ “ความยืดหยุ่นที่ตกลงกันล่วงหน้า (Pre-agreed Flexibilities)” ภายในปี พ.ศ. 2563

ในส่วนของไทย ได้มีการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบอาเซียนมาแล้ว 5 รอบ โดยในรอบที่ 1 (พ.ศ.2539 - พ.ศ.2551) ไทยเปิดเสรีมากขึ้นในสาขาหลักทรัพย์ (เกี่ยวกับบริษัทหลักทรัพย์และบริษัทจัดการกองทุนรวม) รอบที่ 2 (พ.ศ.2542 - พ.ศ.2544) ไทยเปิดเสรีมากขึ้นในสาขาประกันภัย (เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษาการประกันภัย) และสาขาหลักทรัพย์ (เกี่ยวกับบริษัทหลักทรัพย์) รอบที่ 3 (พ.ศ.2545 - พ.ศ.2547) ไทยเปิดเสรีมากขึ้นในสาขาธนาคารพาณิชย์ (เกี่ยวกับจำนวนบุคลากรต่างชาติ) รอบที่ 4 (พ.ศ.2548 - พ.ศ.2550) ไทยเปิดเสรีมากขึ้นในสาขาหลักทรัพย์ (เกี่ยวกับบริการธุรกิจที่ปรึกษาการลงทุน) และรอบที่ 5 (พ.ศ. 2551 - พ.ศ.2553) ซึ่งอยู่ในช่วงการปฏิบัติตาม AEC Blueprint ไทยได้เปิดเสรีมากขึ้นในสาขาหลักทรัพย์ (เกี่ยวกับธุรกิจตัวแทนและคำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า) การยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ การจัดการเงินร่วมลงทุน และการจัดการเงินทุนสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสำหรับการผูกพันในสาขาต่างๆ ที่จะต้องเปิดเสรีตาม AEC Blueprint ภายในปี พ.ศ. 2558 ไทยได้ระบุให้มีการเปิดเสรีมากขึ้นใน 2 สาขา ดังนี้

1) สาขาหลักทรัพย์-สาขาย่อย (1) การค้าหลักทรัพย์เพื่อบัญชีของตนหรือบัญชีของลูกค้า (2) การบริหารสินทรัพย์ (3) การบริการชำระราคาและส่งมอบสำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน

2) สาขาบริการด้านการเงินอื่น-การให้คำปรึกษาและบริการเสริมอื่นๆ ด้านการให้บริการทางการเงิน

2.1.4.6.3 การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น

เน้นการส่งเสริมการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียน และการอนุญาตการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น โดยการปรับประสานมาตรฐานด้านตลาดทุนในอาเซียน การจัดทำข้อตกลงยอมรับ ความร่วมมือหรือความตกลงสำหรับการยอมรับ

คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพด้านตลาดทุน การให้ความยืดหยุ่นมากขึ้นในด้านภาษาและข้อกำหนดด้านกฎหมายในการออกตราสาร การปรับปรุงโครงสร้างภาษี ณ ที่จ่าย เพื่อขยายฐานนักลงทุนที่ออกตราสารหนี้ในอาเซียน และการส่งเสริมให้ใช้ตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างตลาดหลักทรัพย์และตลาดตราสารหนี้ รวมถึงกิจกรรมการระดมทุนข้ามพรมแดน การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุนจะต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนสอดคล้องกับวาระแห่งชาติของประเทศสมาชิกและความพร้อมทางเศรษฐกิจ เปิดโอกาสให้มีมาตรการปกป้องที่เพียงพอ และให้ประเทศสมาชิกได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง โดยยกเลิกหรือผ่อนคลायข้อกำหนด เพื่ออำนวยความสะดวกในการชำระเงินและการโอนเงินสำหรับการทำธุรกรรมบัญชีกระแสรายวัน และยกเลิกหรือผ่อนคลायข้อกำหนดในการเคลื่อนย้ายทุน เพื่อสนับสนุนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและข้อริเริ่มเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุน

2.1.4.6.4 การปฏิรูปภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง

1) การสนับสนุนด้านการเงินแก่โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปการและพลังงานทดแทน การที่อาเซียนได้เร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจมีผลให้ต้องส่งเสริมการลงทุนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาค และการสร้างแหล่งพลังงานทดแทนที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อำนวยความสะดวก และยกเลิก/ลดอุปสรรคต่อการค้าลงทุนและ/หรือการสนับสนุนเพื่อพัฒนาโครงการดังกล่าว

2) ภาษีอากร ดำเนินการให้มีการสร้างเครือข่ายของอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศสมาชิกภายในปี ค.ศ. 2010 เท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ โดยขณะนี้ประเทศไทยได้มีการทำอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศสมาชิก ได้แก่ ประเทศพม่า มาเลเซีย ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ในขณะที่อนุสัญญาภาษีซ้อนที่ยังไม่มีผลบังคับใช้ระหว่างประเทศสมาชิก ได้แก่ ประเทศกัมพูชา และบรูไน

2.1.4.6.5 การเป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน

1) เร่งการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อย่างเหมาะสมตามความแตกต่างของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ตลาด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะของแรงงาน เงินทุน รวมทั้งเทคโนโลยี และเสริมสร้างความยืดหยุ่นให้สามารถรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากเศรษฐกิจมหภาคและความไม่มั่นคงทางการเงิน ตลอดจนความท้าทายที่จะเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางการค้าที่เสรีมากขึ้น และเพิ่มการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อภาพรวมการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาภูมิภาคอาเซียน

2) ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เริ่มขึ้นในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 โดยกำหนดแนวทางและเน้นความพยายามร่วมกันในการลดระดับช่องว่างของการพัฒนาทั้งภายในอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับประเทศอื่นๆ ด้วย โดยจะครอบคลุมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร การเสริมสร้างขีดความสามารถในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค พลังงาน บรรยากาศการลงทุน การท่องเที่ยว การลดระดับความยากจนและการปรับปรุงคุณภาพชีวิต

2.1.4.6.6 การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

อาเซียนจะดำเนินงานในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกมากขึ้น โดยการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่มให้มากขึ้น และจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่ม เพื่อส่งเสริมนักธุรกิจของอาเซียนให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล และสร้างอาเซียนให้มีพลวัตและเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของโลกที่แข็งแกร่งมากขึ้น และสร้างความมั่นใจว่าตลาดภายในยังคงน่าดึงดูดสำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

ในส่วนของการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่ม ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าร่วมในการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีทั้งการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ ในกรอบอาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี อาเซียน-อินเดีย อาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ และอาเซียน-สหภาพยุโรป ซึ่งแต่ละกรอบมีความคืบหน้าเร็วช้าแตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะของประเทศคู่เจรจา นอกจากนี้ อาจจะมีการพิจารณาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับกลุ่มสภาพความร่วมมือแห่งอ่าวเปอร์เซีย (Gulf Cooperation Council: GCC) ในอนาคต

2.1.4.6.7 ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังด้านการเงินการคลังเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

เพื่อเตรียมความพร้อมและติดตามความคืบหน้าของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านการเงินการคลัง และให้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการดำเนินการต่างๆ การกำหนดมาตรการรองรับที่เหมาะสม โดยมีการมอบหมายหน่วยงานผู้รับผิดชอบและมีกำหนดเวลาที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอให้มีการดำเนินการต่างๆ ดังนี้

1) การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบด้านศุลกากร ปรับปรุงกฎระเบียบด้านศุลกากรและภารกิจที่กรมศุลกากรได้รับมอบหมายจากหน่วยงานอื่นให้มีความทันสมัยและเป็นสากลมากยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการรักษาผลประโยชน์ของประเทศเป็นหลัก (เป็นการดำเนินการต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมศุลกากร-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

2) การเร่งรัดพัฒนาระบบการให้บริการศุลกากรเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการนำเข้าและส่งออกและสร้างมาตรฐานในระดับภูมิภาค จึงควรเร่งรัดการจัดตั้งระบบการให้บริการศุลกากรเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (Single Window) ทั้งในระดับประเทศ (National Single Window) และระดับอาเซียน (ASEAN Single Window) (ภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมศุลกากร-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

3) การประสานข้อมูลด้านนโยบายภาษีภายใน หลังจากที่มีการเปิดเสรีการค้าสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area (AFTA)) ได้เสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558 ไทยควรผลักดันให้อาเซียนหันมาให้ความสำคัญกับความร่วมมือด้านนโยบายภาษีภายใน โดยเน้นการประสานข้อมูล การใช้แนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เป็นมาตรฐานสากล และการอำนวยความสะดวกทางการค้า และอาจรวมถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำระบบคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว (VAT Refund) ร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน (เป็นการดำเนินการต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

4) การปรับปรุงโครงสร้างภาษีทั้งระบบ การลดภาษีศุลกากรภายใต้ AFTA ได้ทำให้เกิดผลกระทบต่อรายได้ของรัฐ ดังนั้น เพื่อสร้างฐานรายได้ภาษีที่ยั่งยืนในระยะยาว จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีของประเทศทั้งระบบ ทั้งในส่วนของภาษีศุลกากร ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และภาษีสรรพสามิตให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับขนาดของเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งการปรับปรุงโครงสร้างภาษีทั้งระบบดังกล่าวจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และในขณะเดียวกันเป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและสร้างความเป็นธรรมในสังคมอีกทางหนึ่งด้วย ในส่วนของกรมสรรพากรนั้น ได้มีการปรับลดภาษีเงินได้นิติบุคคลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 จากร้อยละ 30% เหลือร้อยละ 23% และจะลดเหลือ 20% ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 นอกจากนี้ การปรับปรุงโครงสร้างภาษีทั้งระบบดังกล่าวยังจะต้องสอดคล้องกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น โดยส่วนหนึ่งอาจดำเนินการภายใต้คณะทำงานด้านภาษี (ASEAN Tax

Forum) ซึ่งเป็นเวทีในการหารือประเด็นด้านภาษีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการรวมตัว (Integration) ของตลาดทุนอาเซียน โดยเฉพาะเรื่องภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และภาษีนำเข้า (ภายใน วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมศุลกากร กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

5) การเร่งรัดการจัดทำอนุสัญญา/ความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน ปัจจุบันไทยมีอนุสัญญา/ความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนกับประเทศสมาชิกอาเซียน 7 ประเทศ ยกเว้นบรูไนและกัมพูชา ดังนั้น จึงเห็นควรเร่งรัดการจัดทำความตกลง/อนุสัญญาดังกล่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนข้างต้นให้เสร็จเรียบร้อยก่อนปี พ.ศ.2558 และหากกัมพูชายังไม่มีความพร้อมในการเจรจาจัดทำความตกลง/อนุสัญญาดังกล่าว ควรจัดให้มีความช่วยเหลือด้านวิชาการ (Technical Assistance) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวด้วย (ภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมสรรพากร-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

6) การพัฒนาความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ ของประเทศสมาชิกจะมีความจำเป็นอย่างมากในการติดต่อสื่อสารและดำเนินธุรกิจ ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนาความรู้ด้านภาษาต่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่ในทุกระดับ จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน และประกาศของกระทรวงการคลังที่จะออกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป ให้ต้องมีคำแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างไม่เป็นทางการ และสำหรับกรณีที่เป็นแบบฟอร์มราชการต่างๆ ควรกำหนดให้มีภาษาอังกฤษกำกับ (ภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558) โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ทุกหน่วยงาน-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC และ ASCC)

7) การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามพรมแดน การอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งในเรื่องกฎระเบียบและพิธีการในการเคลื่อนย้ายขนส่งสินค้าและบริการด้านโลจิสติกส์ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางธุรกิจในภูมิภาคของไทย โดยมุ่งเน้นการเพิ่มความสะดวกและรวดเร็วในการขนส่งระหว่างกัน และลดระยะเวลาการขนส่งและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือกับกระทรวงคมนาคม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการดำเนินการตามความตกลงการขนส่งสินค้าผ่านแดนอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit) (ภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมศุลกากร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

8) การใช้ระบบกำกับดูแลสถาบันการเงินและบริการด้านการเงินที่ได้มาตรฐานสากล ผลักดันให้สมาชิกอาเซียนมีระบบกำกับดูแลสถาบันการเงินและบริการด้านการเงินที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (Single Pass porting) และเป็นสากลเพื่อลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดอาเซียน โดยสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่หน่วยงานกำกับดูแลในประเทศเพื่อนบ้านในเรื่องดังกล่าว (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

9) การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมในสาขาย่อยต่างๆ ด้านการเงินเท่าที่เป็นไปได้สนับสนุนการจัดทำความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement: MRA) ในสาขาย่อยต่างๆ ด้านการเงินเท่าที่เป็นไปได้ เพื่อช่วยลดอุปสรรคในการขยายธุรกิจระหว่างไทยกับอาเซียน (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

10) การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบกำกับดูแลสถาบันการเงินไทย สนับสนุนให้มีการกำกับดูแลสถาบันการเงินในประเทศที่เหมาะสม มีความโปร่งใส และเป็นสากล มีหลักการที่ชัดเจนและเผยแพร่กฎระเบียบการกำกับดูแลและเปิดเผยเงื่อนไขแก่สาธารณะ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบกำกับดูแลสถาบันการเงินไทย (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

11) การยกระดับการผูกพันการเปิดเสรีบริการด้านการเงินเพื่อให้ไทยมีบทบาทนำในประชาคมอาเซียนและเพื่อให้ประชาชนผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการแข่งขันการให้บริการที่สูงขึ้น จึงควรมีการปรับปรุงข้อผูกพันในกรอบอาเซียนให้เท่าเทียมกับแนวปฏิบัติที่มีอยู่ภายใต้กฎหมายปัจจุบัน และเปิดเสรีในสาขาตามที่ผูกพันไว้ภายใต้ AEC Blueprint (ภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 โดยมิมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

12) การพัฒนาตลาดทุนไทยเพื่อเชื่อมโยงกับตลาดทุนอาเซียน กำหนดเป้าหมายให้ไทยเป็นศูนย์กลางระดมทุนสำหรับกิจการชั้นนำสำหรับประเทศอาเซียนใหม่ (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) โดยดึงดูดให้บริษัทชั้นนำในภูมิภาคอินโดจีนมาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมให้เกิดการรวมตลาด (เช่น สนับสนุนการจัดทำ MRA มีการประสานกฎเกณฑ์ระหว่างกัน (Harmonization) และผ่อนปรนข้อจำกัดด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราและการลงทุนข้ามประเทศ เป็นต้น) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของตลาดทุนให้เอื้อต่อการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและส่งเสริมความร่วมมือของตลาดหลักทรัพย์อาเซียน โดยเฉพาะการสร้างแบรนด์ของตลาดหลักทรัพย์อาเซียน การเชื่อมโยงกระดานซื้อขายหลักทรัพย์ระหว่างตลาดหลักทรัพย์อาเซียน ส่งเสริมการพัฒนาตลาดพันธบัตรอาเซียน และพัฒนาบุคลากรและนักลงทุนไทยให้มีความเป็นสากล เพื่อจะได้ขยายการลงทุนไปในตลาดทุนของประเทศสมาชิกอาเซียน (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

13) สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและขนส่งสินค้าทั้งในระบบถนนและระบบราง โดยเฉพาะโครงการระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่สอดคล้องกับแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity) จึงควรให้การสนับสนุนด้านการเงินและวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้านผ่านทางสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ. (NEDA) หรืออาจร่วมกับองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ซึ่งรวมถึง ADB ภายใต้กองทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Infrastructure Fund) และการร่วมมือกับภาคเอกชน (Public-Private Partnership: PPP) ในโครงการต่างๆ โดยประสานการดำเนินการกับสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงคมนาคม (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

14) การเข้าถึงบริการด้านการเงิน เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านสังคมและเศรษฐกิจจึงควรสนับสนุนการเข้าถึงบริการด้านการเงิน (Financial Inclusion และ Financial Literacy) และการให้เงินทุนกู้ยืมขนาดเล็ก (Microfinance) โดยคำนึงถึงค่านิยมและประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการเงินฐานราก/การเงินชุมชน (Community-based

Financing) เพื่อสร้างความแข็งแกร่งระดับฐานราก (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นการดำเนินการภายใต้ ASSC)

15) การให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการและการเงินแก่ประเทศสมาชิกใหม่ เพื่อลดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนตามความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน [Initiative for ASEAN Integration (IAI)] และกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ (เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง ระหว่างกัมพูชา ลาว พม่า ไทย และเวียดนาม (ACMECS) และการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT)) กระทรวงการคลังจึงควรมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ประเทศสมาชิกใหม่ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลังอาจจัดฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการด้านการเงินในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในอาเซียน กรมสรรพากรอาจจัดฝึกอบรมแนวทางการจัดทำความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน และสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.) หรือสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะอาจจัดการฝึกอบรมในเรื่องการจัดทำโครงการเงินกู้ต่างประเทศ เป็นต้น โดยให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นหน่วยงานกลางในการประสานและรวบรวมข้อมูลการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ดังกล่าวของกระทรวงการคลัง (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ทุกหน่วยงาน-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC และ ASCC)

16) การให้ความสนับสนุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงการคลังควรมีบทบาทในการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) โดย (1) สนับสนุนทางการเงินผ่านทางสินเชื่อเงินออม (2) การประสานกับธนาคารโลก (World Bank) และ ADB ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ SME เพื่อพัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถในการแข่งขัน (3) สนับสนุนการดำเนินการของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ในการค้ำประกันสินเชื่อ SME (4) การสนับสนุนธุรกิจร่วมลงทุนให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของ SME (5) การสนับสนุนด้านมาตรการภาษีและการเงินสำหรับ SME ที่มีศักยภาพและประสงค์จะขยายการลงทุนไปยังประเทศอื่นในอาเซียน โดยเฉพาะในเรื่องการค้ำประกันการลงทุนและการประกันความเสี่ยง โดยจัดให้มีการหารือร่วมกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME Bank) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank) สมาคมธนาคารไทย และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ

ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC และ ASCC)

17) การประสานนโยบายด้านเศรษฐกิจกับอาเซียนและประเทศนอกกลุ่ม กระทรวงการคลังควรดำเนินการเพื่อประสานนโยบายด้านเศรษฐกิจกับอาเซียนและประเทศนอกกลุ่มเพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค โดยจะครอบคลุมถึงนโยบายด้านภาษี (เช่น การประสานนโยบายด้านภาษีหัก ณ ที่จ่าย ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีสรรพสามิต) การอำนวยความสะดวกทางการค้า (เช่น การประสานพิธีการด้านศุลกากร) นโยบายด้านบริการด้านการเงิน (เช่น การสร้างมาตรฐานการกำกับดูแล การบริการด้านการเงินที่ได้รับการยอมรับในอาเซียนและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล การจัดทำ MRA กับสมาชิกอาเซียนอื่นในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาการเงิน เช่น ที่ปรึกษาการวางแผนการเงิน ที่ปรึกษาด้านการลงทุน ที่ปรึกษาด้านการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ เป็นต้น) และนโยบายด้านเศรษฐกิจมหภาคเท่าที่เป็นไปได้ (เป็นการดำเนินการต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

18) การสนับสนุนการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่ม กระทรวงการคลังควรสนับสนุนการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่มเพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะการลดต้นทุนการผลิตและการสร้างโอกาสทางการค้า ซึ่งจะสนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค โดยมีบทบาทเชิงรุกในการเจรจาในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การลดภาษีศุลกากรกว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า การอำนวยความสะดวกทางการค้า ความร่วมมือด้านศุลกากร การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน และการเปิดเสรีการลงทุน เป็นต้น โดยมีการหารืออย่างใกล้ชิดร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของไทยในเรื่องการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีดังกล่าว ในส่วนของการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่มอาเซียน ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าร่วมในความตกลงเขตการค้าเสรี ทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ ในกรอบอาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี อาเซียน-อินเดีย และอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (เป็นการดำเนินการต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

19) การสนับสนุนการลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียน เนื่องจากในปี พ.ศ. 2558 ประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ ซึ่งได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และ เวียดนาม จะลดภาษีสินค้าในบัญชีลดภาษี (Inclusion List) ภายใต้ AFTA ลงเหลือร้อยละ 0 ดังนั้น จึงควรจัดลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรมที่ควรได้รับการสนับสนุนเป็นอันดับแรก และมี มาตรการสนับสนุนที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการลงทุนในต่างประเทศ และ สร้างโอกาสให้แก่ผู้ประกอบการไทยในการขยายฐานการผลิตและเข้าสู่ตลาดในภูมิภาคที่มีการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด (เป็นการดำเนินการต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานที่ รับผิดชอบคือ กรมสรรพากร กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและ ส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC)

20) การสนับสนุนการเจริญเติบโตแบบสีเขียว (Green Growth Economy) เพื่อสนับสนุนนโยบายของอาเซียนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ลดผลกระทบของ การพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นผลมาจากการรวมตัวของอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ต่อสิ่งแวดล้อม และ บรรเทาผลกระทบจากแหล่งพลังงานสำรองที่มีอยู่อย่างจำกัดและความผันผวนของราคาน้ำมันใน ตลาดโลก จึงควรสนับสนุนการเจริญเติบโตแบบสีเขียว โดยเฉพาะ โครงการพัฒนาพลังงานทดแทน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Climate Change Mitigation) และเพื่อปรับตัวรับผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Adaptation) โดยเชื่อมโยงกับความช่วยเหลือ จากองค์การการเงินระหว่างประเทศ (เป็นการดำเนินการต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง-เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC และ ASCC)

21) การจัดตั้งคณะกรรมการอาเซียนด้านการเงินการคลัง (ดำเนินการแล้ว) เนื่องจากการดำเนินการของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับการเป็นประชาคม อาเซียน อาทิ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน การพัฒนาตลาดทุน การเปิดเสรีการลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการค้า ความร่วมมือด้านศุลกากร และความ ร่วมมือด้านภาษี ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน โดยไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่ หลักในการประสานงานและติดตามความคืบหน้าในเรื่องต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไป ในทิศทางเดียวกันและเป็นเอกภาพ กระทรวงการคลังจึงได้มีคำสั่ง ที่ 1080/2554 ลงวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอาเซียนด้านการเงินการคลัง ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังเป็นประธาน และมีผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมใน องค์ประกอบ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อให้

เป็นเวทีหลักในการกำหนดนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดตามความคืบหน้าและกำหนดทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ (ถ้ามี)

22) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (อยู่ระหว่างดำเนินการขอจัดตั้ง) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้มีคำสั่ง ที่ 291/2554 ลงวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2554 เรื่อง การจัดตั้งหน่วยงานในสำนักงานเศรษฐกิจการคลังและการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักนโยบายด้านการเงินการคลังตามความร่วมมือด้านการเงินการคลังภายใต้กรอบอาเซียนและอาเซียนกับคู่เจรจา และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำฐานข้อมูลและติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้มีความเป็นบูรณาการเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะทำงานแบ่งส่วนราชการสำนักงาน

กล่าวโดยสรุปบทที่ 2 ได้แสดงให้เห็นภาพรวมของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แนวทางการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งในปัจจุบันได้เริ่มดำเนินการแล้วในขั้นตอนที่ 1 คือ เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) นอกจากนี้ได้กล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งองค์กรควรจะต้องมีการปรับตัวทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ รวมถึงในบทนี้ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ของกระทรวงการคลังในด้านการเงินและการคลังเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ก่อนที่จะกล่าวถึงแนวทางการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของกรมสรรพสามิตในบทที่ 3 โดยในบทที่ 3 จะมีการกล่าวถึงภาษีสรรพสามิตในภาพรวม

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ลาวัลย์ อุดมวัฒน์ทวีและภาณินี กิจพ่อคำ (2543) ได้ให้ความหมายของภาระภาษี และกำหนดแนวคิดไว้ว่าภาษีอากรหากพิจารณาจากวิธีการผลักภาระภาษี แยกประเภทได้เป็นภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม พิจารณาจากฐานภาษีแยกประเภทได้เป็นภาษีเงินได้ ภาษีการบริโภค และภาษีทรัพย์สิน พิจารณาจากวิธีการประเมิน แยกประเภทได้เป็นภาษีที่ประเมินตามมูลค่า และภาษีที่ประเมินตามสภาพ การจัดเก็บภาษีจะต้องมีบุคคลหรือกลุ่มคนเป็นผู้รับภาษีเสมอ แต่ผู้รับภาระภาษีอาจจะผลักภาระภาษีของตนไปให้ผู้อื่นรับแทนได้

สาธิต รังคสิริ (2554) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับแนวทางรองรับการเปลี่ยนแปลงการบริหารการจัดเก็บภาษีเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสินค้า บริการ การลงทุน เงินลงทุน ตลาดแรงงาน รวมทั้งเรื่องภาษีอากรด้วย

บทที่ 3

ผลการศึกษา

กรมสรรพสามิตเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจหลักในการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพสามิตในสินค้าและบริการบางประเภทที่เข้าข่ายเป็นสินค้าที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน สินค้าที่ขัดต่อศีลธรรม สินค้าฟุ่มเฟือย และสินค้าที่มีผลทำลายสิ่งแวดล้อม เพื่อนำรายได้เข้ารัฐ และในขณะเดียวกันก็เพื่อควบคุมการบริโภคสินค้าหรือบริการเฉพาะอย่างเหล่านี้ บทบาทในการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพสามิตในอดีตที่ผ่านมา จะดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการคลังของรัฐบาลให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ และโครงสร้างทางอุตสาหกรรม และคำนึงถึงโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมควบคู่ไปด้วย แต่ในปัจจุบันสภาพทางเศรษฐกิจของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก การแข่งขันทางการค้าเสรีเริ่มมีบทบาทสำคัญในการเป็นกลไกในการผลักดันให้แต่ละประเทศพัฒนาศักยภาพของมาตรฐานทางอุตสาหกรรม เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการในประเทศ ให้สามารถแข่งขันในเวทีการค้าโลก

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนระบบการค้าเสรี โดยการสนับสนุนการผลิตตามความสามารถของประเทศที่มีความชำนาญ ส่งผลให้สินค้ามีการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสมาชิกเป็นจำนวนมากขึ้น มีการเพิ่มมูลค่าการค้ามากขึ้น สินค้าที่หลากหลาย ในขณะที่สินค้าสรรพสามิตเป็นสินค้าที่รัฐต้องการควบคุมและมีนโยบายจำกัดการบริโภค ดังนั้น โดยหลักการจัดเก็บภาษีสินค้าเหล่านี้ จึงไม่สอดคล้องกับหลักการค้าเสรี นอกจากนี้ สินค้าสรรพสามิตบางประเภทรัฐยังเป็นเจ้าของอยู่ ได้แก่ โรงงานยาสูบ โรงงานไฟ และองค์การสุรา เป็นต้น การสนับสนุนระบบการค้าเสรีย่อมส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของกิจการเหล่านี้ อีกด้วย

ในอดีตมีการปฏิรูประบบภาษีสรรพสามิตที่สำคัญใน 2 ช่วงเวลาตามบริบทการพัฒนาประเทศ จากมุ่งเน้นสนับสนุนอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าไปสู่อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกของประเทศไทย ยังผลให้ประเทศไทยต้องปฏิรูประบบภาษีภายในประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กล่าวคือ

ช่วงที่ 1 ก่อนปี พ.ศ. 2535 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตมุ่งเน้นสินค้าที่มีอัตราสูงเกินกว่าภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในลักษณะภาษีการบริโภคที่เคยจัดเก็บภาษีจากสินค้าที่มี

อัตราสูง ซึ่งหลักการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ให้ความสำคัญกับ 2 กลุ่มสินค้า คือ สินค้าที่ส่งผลกระทบต่อศีลธรรมและสุขภาพ (Sin and Health Concerning Taxes) และสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury Concerning Taxes) สินค้าหลัก คือ สุรา ยาสูบ และไฟ โดยสินค้าดังกล่าวรัฐเป็นเจ้าของกิจการที่ให้ผู้ประกอบการรับสัมปทาน จึงมีระบบควบคุมสินค้าทางกายภาพ ก่อนที่จะมี พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 โดยในขณะนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความสำคัญกับการอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้ามาโดยตลอด ซึ่งทำให้ประเทศไทยมีนโยบายปกป้องการค้าภายในประเทศ โดยรัฐเป็นเจ้าของกิจการส่วนใหญ่ของประเทศ ในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ และกิจการภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ

ช่วงที่ 2 ภายหลังปี พ.ศ. 2535 ที่ประเทศไทยนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า ยังคงให้ความสำคัญกับสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อศีลธรรมและสุขภาพ (Sin and Health Concerning Taxes) และสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury Concerning Taxes) แต่มีการเปลี่ยนนโยบายโดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อสิ่งแวดล้อมโดยใช้อัตราภาษีที่แตกต่างกับสินค้าที่สำคัญ ใน 5 สินค้า คือ น้ำมันที่มีสารตะกั่วเป็นองค์ประกอบ น้ำมันดีเซลที่มีปริมาณกำมะถันสูง แบตเตอรี่ รถยนต์จักรยานยนต์ และสารทำลายชั้นบรรยากาศ แต่ยังไม่มีการกำหนดอัตราตามปริมาณ หรืออัตราตามสภาพเช่นเดียวกับสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ช่วงที่ 3 ภายหลังปี 2542 ที่ประเทศไทยลดอากรนำเข้าสำหรับสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศสมาชิกอาเซียน และปรับปรุงอากรศุลกากรตาม (Bounded Rate) และข้อตกลงการประเมินราคาศุลกากร (Custom Valuation Agreement) ตามองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) เพื่อสนับสนุนระบบการค้าเสรีซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้านำเข้า รวมถึงการย้ายฐานการผลิตสินค้าสุราและยาสูบของบริษัทข้ามชาติเข้ามาสู่ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซียและมาเลเซีย เพื่อใช้สิทธิลดหย่อนอากรศุลกากรตามข้อตกลงการค้าอาเซียน (ASEAN Free Trade Area) ทั้งนี้ หลักการจัดเก็บภาษีจากราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรม และราคา ซี.ไอ.เอฟ. เป็นการจัดเก็บภาษีจากต้นทุนการผลิต โดยในอดีตภายใต้การสนับสนุนอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้ามองว่าสินค้านำเข้าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย จึงมีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยกำหนดอัตราภาษีในรูปแบบภาษีรวมใน (Inclusive Tax Rate) ทำให้การลดลงของอากรศุลกากรส่งผลกระทบต่อฐานภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากสินค้านำเข้าลดลงในอัตราก้าวหน้า (Progressive Tax Rate) ซึ่งทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของรัฐวิสาหกิจ และกิจการของรัฐที่ผลิตสินค้าสรรพสามิตลดลง นอกจากนั้น การจัดเก็บภาษีตามต้นทุนการผลิตดังกล่าวไม่อาจใช้ได้กับสินค้าที่จัดเก็บ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพและศีลธรรม และสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้โครงสร้างภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษี

3.1 นิยามการจัดเก็บภาษีสุรา

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ได้นิยามความหมายของสุราไว้ดังนี้

“สุรา” หมายความว่ารวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้ว สามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย

“เชื้อสุรา” หมายความว่า แป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวหมักหรือเชื้อใดๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้

3.2 โครงสร้างภาษีสุราของไทย

อัตราภาษีสุราของไทยจัดเก็บภาษีสุรา 2 ประเภท ได้แก่ 1) สุราแช่ และ 2) สุรากลั่น

(1) สุราแช่ชนิดเบียร์ จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 60 ตามปริมาณร้อยละ 100 ต่อลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ชนิดไวน์และสปาร์กกิ้งไวน์ที่ทำจากองุ่นจัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 60 ตามปริมาณร้อยละ 100 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ชนิดสุราแช่พื้นเมือง จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 25 ตามปริมาณร้อยละ 70 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ และชนิดอื่นๆ จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 25 ตามปริมาณร้อยละ 70 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์

(2) สุรากลั่นชนิดสุราขาว จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 50 ตามปริมาณร้อยละ 120 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ชนิดสุราผสม จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 50 ตามปริมาณร้อยละ 300 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ชนิดสุราปรุงพิเศษ จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 50 ตามปริมาณร้อยละ 400 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ และชนิดสุราพิเศษ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ประเภทรันดี จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 48 ตามปริมาณร้อยละ 400 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 2) ประเภทวิสกี จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 50 ตามปริมาณร้อยละ 400 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 3) ประเภทรัม – ลิเกียว จัดเก็บภาษีตามมูลค่า ร้อยละ 50 ตามปริมาณร้อยละ 400 ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์

ตารางที่ 1 อัตราภาษีสุรา

	อัตราภาษี		
	ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		หน่วย	หน่วยละบาท
สุราแช่			
ชนิดเบียร์	60	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	100
ชนิดไวน์และสปาร์กกิ้งไวน์ที่ทำจากองุ่น	60	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	100
ชนิดสุราแช่พื้นเมือง	25	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	70
ชนิดอื่นๆ	25	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	70
สุรากลั่น			
ชนิดสุรขาว	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	120
ชนิดสุราผสม	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	300
ชนิดสุราปรุงพิเศษ	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	400
ชนิดสุราพิเศษ			
1) ประเภทร่นคิ	48	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	400
2) ประเภทวิสกี	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	400
3) ประเภทรัม-ลิเคียว	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	400

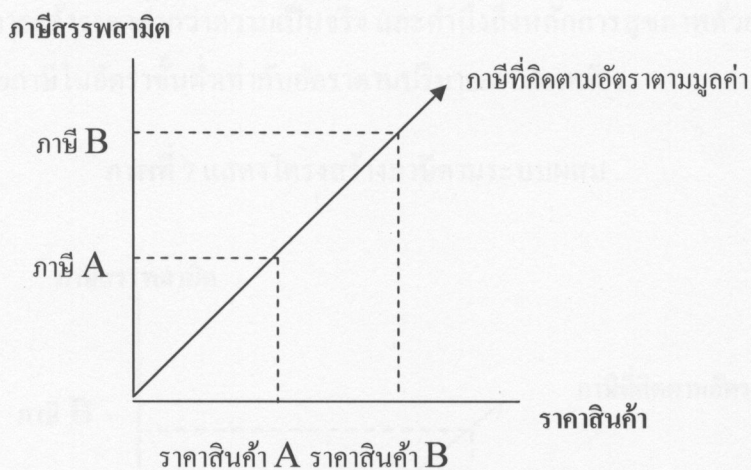
3.3 อัตราภาษีสรรพสามิต

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจัดเก็บจากอัตราภาษี 3 รูปแบบ ประกอบด้วยการจัดเก็บภาษีตามอัตราตามมูลค่า (Ad Valorem Tax Rate) การจัดเก็บภาษีตามอัตราตามปริมาณ (Specific Tax Rate) และการจัดเก็บภาษีในอัตราทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณหรืออัตราผสม (Mixed System) อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันประเทศไทยจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในอัตรา 2 เล็ก 1 กล่าวคือจัดเก็บภาษีอัตราตามปริมาณหรืออัตราตามมูลค่าแล้วแต่อัตราใดจะสูงกว่า

(1) การจัดเก็บภาษีตามอัตราตามมูลค่า (Ad Valorem Tax Rate) คือการจัดเก็บภาษีตามราคาสินค้า เช่น ราคาน้ำโรงงาน ราคาขายส่งหรือราคาขายปลีก ซึ่งบางประเทศรัฐบาลตั้งราคาขายปลีกโดยคำนวณจากราคาตลาดเฉลี่ยหรือราคาที่เป็นที่นิยมมากที่สุดของผลิตภัณฑ์ (Most Popular

Price Category) การจัดเก็บภาษีตามอัตราตามมูลค่าส่วนใหญ่จะคำนวณจากร้อยละของราคาขาย นั่นคือ ถ้าราคาสินค้าสูง ค่าภาษีที่คำนวณได้จะสูงกว่าสินค้าที่มีราคาต่ำกว่า ตามภาพที่ 5

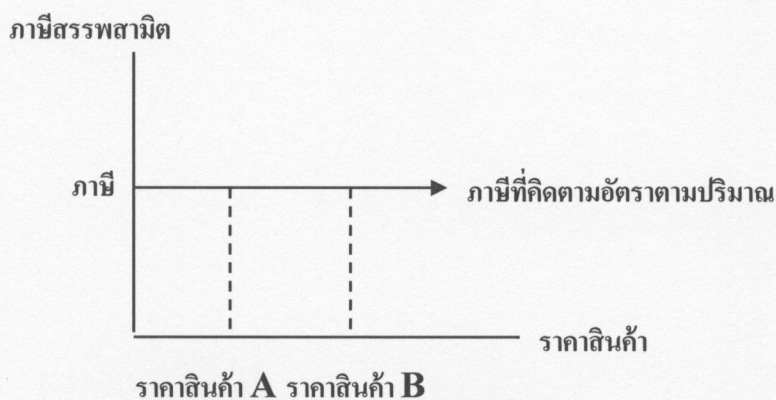
ภาพที่ 5 แสดงโครงสร้างภาษีตามอัตราตามมูลค่า

จะเห็นว่าภาษีได้อัตราภาษีตามมูลค่าอัตราเดียวกัน สินค้า A มีราคาสูงกว่าสินค้า B ค่าภาษีที่คำนวณได้จากอัตราภาษีตามมูลค่าของสินค้า A จะต่ำกว่าสินค้า B ที่มีราคาสูงกว่า

(2) การจัดเก็บภาษีตามอัตราตามปริมาณ (Specific Tax Rate) คือการจัดเก็บภาษีตามน้ำหนักสินค้า เช่น ลิตร กิโลกรัม ซอง และมวน เป็นต้น การจัดเก็บภาษีตามปริมาณจะเป็นหลักประกันค่าภาษีขั้นต่ำที่ควรจะต้องเก็บได้ และเป็นการป้องกันปัญหาการแจ้งราคาต่ำกว่าความเป็นจริงได้อีกทางหนึ่ง ด้วยวิธีการจัดเก็บภาษีตามอัตราตามปริมาณสินค้าทุกยี่ห้อ จะเสียภาษีเท่ากันโดยไม่คำนึงถึงราคาขายตามภาพที่ 6

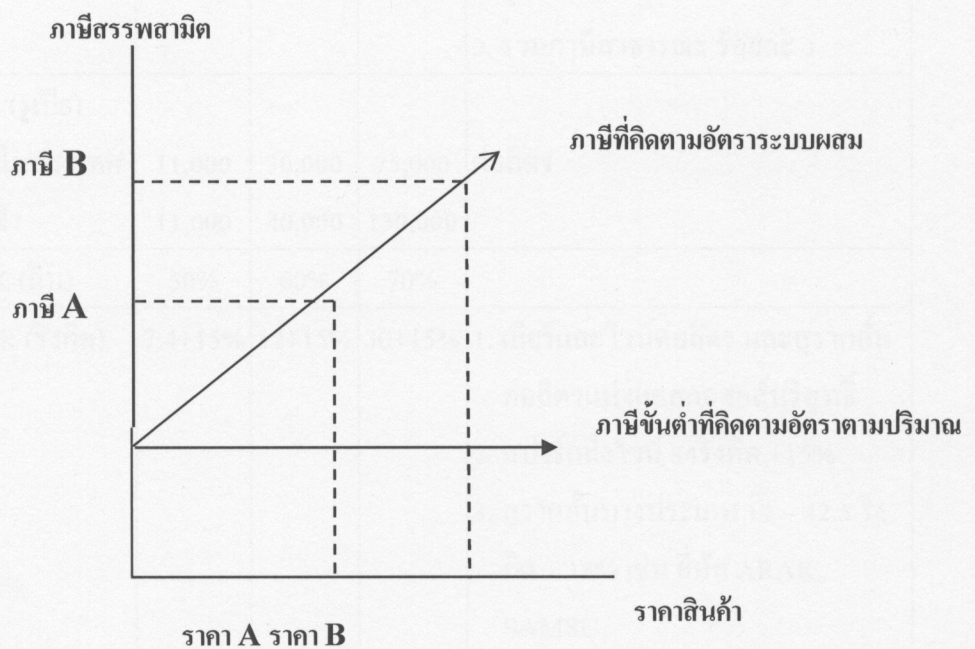
ภาพที่ 6 แสดงโครงสร้างภาษีตามอัตราตามปริมาณ

จะเห็นได้ว่า ภายใต้ระบบภาษีสรรพสามิตที่คิดตามอัตราตามปริมาณรายได้ภาษีของรัฐบาลจะขึ้นอยู่กับจำนวนของสินค้าที่ขายได้ โดยไม่สัมพันธ์กับราคาขายของสินค้า

(3) การจัดเก็บภาษีในอัตราทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ (Mixed System) คือ การผสมผสานระบบการจัดเก็บภาษีตามอัตราตามมูลค่ากับอัตราตามปริมาณ ซึ่งเป็นการคำนึงถึงทั้งหลักการป้องกันการแข่งราคาต่ำกว่าความเป็นจริง และคำนึงถึงหลักการสุภาพด้วย ซึ่งอย่างน้อยที่สุดสินค้าก็จะเสียภาษีในอัตราขั้นต่ำเท่ากับอัตราตามปริมาณตามภาพที่ 7

ภาพที่ 7 แสดงโครงสร้างภาษีตามระบบผสม

ตารางที่ 2 แสดงการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (สกุลเงินต่างประเทศ)

ประเทศ	สกุลเงิน	เบียร์	ไวน์	สุรา กลั่น	หมายเหตุ
บรูไนดารุส ซาลาม	BND (ดอลลาร์ บรูไน)	30.00	55.00	250.00	1. ต่อลิตร 2. สปาร์กลิ่งไวน์ 120 \$ และไวน์ที่มี ดีกรี 15 % เป็น 90\$
กัมพูชา	KHR	25%	10%	10%	1. ร้อยละ 65 ของจากใบแจ้งราคาของ ศุลกากร 2. รวมภาษีสาธารณะ ร้อยละ 3
อินโดนีเซีย	IDR (รูเปีย) ภายในประเทศ นำเข้า	11,000 11,000	30,000 40,000	75,000 130,000	ต่อลิตร
ลาว	LAK (กีบ)	50%	60%	70%	
มาเลเซีย	MYR (ริงกิต)	7.4+15%	12+15%	30+15%	1. เบียร์และไวน์ต่อลิตร และสุรากลั่น ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 2. สปาร์กลิ่งไวน์ 34ริงกิต +15% 3. สุรากลั่นบางประเภท 17 – 42.5 ริง กิต + 15% เช่น ยี่ห้อ ARAK, SAMSU
พม่า	MMK (จัต) นำเข้า ภายในประเทศ สุราชุมชน	50% 50%	50% 50%	200% 60% 50%	1. ต้นทุนที่นำเข้ามาถึงภายในประเทศ (landed Cost) 2. ราคาขาย (Sale Receipt Value) 3. Tan-le-phyu and country spirit

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเทศ	สกุลเงิน	เบียร์	ไวน์	สุรา กลั่น	หมายเหตุ
ฟิลิปปินส์	PHP (เปโซ) ราคาระดับล่าง ราคาระดับกลาง ราคาระดับสูง	10.42 15.49 20.57	183.41 550.24	158.72 317.45 634.89	1. เบียร์ อัตราต่อลิตร 2. ไวน์ดีกรี (0-14 ดีกรี) เก็บ 22.01 เปโซต่อลิตร ไวน์ดีกรี (14 - 25 ดีกรี) เก็บ 44.01 เปโซต่อลิตร 3. สุรากลั่นที่ทำจากผลไม้พื้นเมือง มะพร้าว อ้อย เป็นต้น เก็บภาษี 14.68 เปโซต่อลิตรแห่ง แอลกอฮอล์บริสุทธิ์
สิงคโปร์	SGD ดอลลาร์ สิงคโปร์)	48	70	70	ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์
ไทย	Baht	60% 100	60% 100	50% 400	คำนวณจากอัตราตามปริมาณหรือ อัตราตามมูลค่าแล้วแต่อัตราใดจะ สูงกว่า 1. ภายในประเทศ ราคา ณ โรงงาน 2. นำเข้า ราคา CIF + ภาษีศุลกากร 3. บรันดีอัตราร้อยละ 48 หรือ 400 บาทต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่ง แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 4. สุรากลั่น 120 บาท ต่อปริมาณ หนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ 5. สุราผสม 300 บาท ต่อปริมาณ หนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์
เวียดนาม	Dong	45%	25%	45%	1. ภายในประเทศ ราคา ณ โรงงาน 2. นำเข้า CIF+ภาษีศุลกากร

การจัดเก็บภาษีสุรตามตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าแต่ละประเทศมีการจัดเก็บภาษีสุราโดยแบ่งเป็น 3 ประเภทหลัก คือ สุราประเภทเบียร์ ไวน์ และสุรากลั่น และเป็นเงินสกุลของแต่ละประเทศ ในขณะที่ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งอัตราภาษีและประเภทการจัดเก็บภาษีรวมถึงระบบการจัดเก็บภาษี ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการจัดเก็บภาษีสุราที่ปรับให้เป็นเงินสกุลเดียวกัน คือ เงินบาท และปรับฐานของภาษีตามปริมาณให้เป็นตามความแรงแอลกอฮอล์โดยคำนวณจากขนาดของภาชนะและดีกรีของสุราแต่ละประเภท เพื่อสะดวกต่อการเปรียบเทียบและเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกประเทศ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงผลกระทบและภาระภาษีได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากตารางดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาษีสุราแบ่งประเภทออกเป็นสุราแช่ ได้แก่ เบียร์และไวน์ ในขณะที่สุรากลั่นได้แก่ สุราประเภทวิสกี บรัันดี รัม และริเคียว เป็นต้น เบียร์เป็นสุราแช่ที่มีดีกรีต่ำที่สุด คือประมาณ 3 – 5 ดีกรี ซึ่งประเทศส่วนใหญ่จัดเก็บภาษีในอัตราต่ำที่สุด เนื่องจากมีผลกระทบต่อสุขภาพน้อยที่สุด สุราแช่อีกประเภทหนึ่งได้แก่ ไวน์ มีการจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่าเบียร์ แต่ต่ำกว่าสุรากลั่นเนื่องจากไวน์มีความแรงแอลกอฮอล์ประมาณ 13 – 15 ดีกรี ซึ่งสูงกว่าเบียร์ แต่ต่ำกว่าสุรากลั่น สุรากลั่นคือสุราที่มีปริมาณการบริโภคมากที่สุด เป็นที่นิยมมากที่สุดและมีความแรงแอลกอฮอล์มากที่สุด รวมถึงมีผลกระทบต่อสุขภาพสูงสุดด้วย โดยทั่วไปสุรากลั่นมีความแรงแอลกอฮอล์อยู่ระหว่าง 28 – 50 ดีกรี ขึ้นอยู่กับประเภทและชนิดของสุรากลั่น

ประกอบกับประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหลายประเทศอาทิ อินโดนีเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และประเทศไทยให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการผลิตสุราภายในประเทศ โดยกำหนดอัตรากาฬที่แตกต่างของสุราที่ผลิตในประเทศกับสุรานำเข้าเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศให้มีแต้มต่อมากกว่าสุราที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ รวมถึงอัตรากาฬสุรากลั่นของประเทศกัมพูชามีอัตรากาฬต่ำกว่าสุราแช่ประเภทไวน์ เพราะไวน์ถือเป็นสุรานำเข้าและมีความฟุ่มเฟือย ในขณะที่สุรากลั่นมีความนิยมมากกว่า ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การกำหนดอัตรากาฬสุราของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคำนึงถึงวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ โดยจะเห็นได้จากอัตรากาฬสุราที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 อัตราภาษีศุลกากรของประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์)

ประเทศ	สกุลเงิน	เบียร์	ไวน์	สุรากลั่น
บรูไนดารุสซาลาม	BND (ดอลลาร์บรูไน)	1,488	1,091.2	1,549.75
กัมพูชา	KHR	25%	10%	10%
อินโดนีเซีย	IDR (รูเปีย) ภายในประเทศ นำเข้า	740	808	627.5
			1,072	1,090
ลาว	LAK (กีบ)	50%	60%	70%
มาเลเซีย	MYR (ริงกิต)	1,480+15%	952+15%	745+15%
พม่า	MMK (จัต) นำเข้า ภายในประเทศ สุราชุมชน	50%	50%	200%
			50%	60%
				50%
ฟิลิปปินส์	PHP (เปโซ)	160	128	472
สิงคโปร์	SGD (ดอลลาร์สิงคโปร์)	1,190	1,735	1,735
ไทย	Baht	60% หรือ 100	60% หรือ 100	400
เวียดนาม	Dong	45%	25%	45%

จากข้อมูลอัตราภาษีสรรพสามิตสุราของประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ผู้ศึกษาได้
คำนวณให้เป็นอัตราบาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์และอัตราภาษีต่อขวดภาชนะ โดยเทียบ
จากผลิตภัณฑ์ 3 ผลิตภัณฑ์ คือ

- (1) เบียร์ช้าง ขนาด 330 มิลลิลิตร ดีกรี 5 % ราคาหน้าโรงงาน 19.13 บาท
- (2) ไวน์ ขนาด 750 มิลลิลิตร ดีกรี 12.5 % ราคาหน้าโรงงาน 169 บาท
- (3) สุรากลั่น (รัม) ขนาด 700 มิลลิลิตร ดีกรี 40 % ราคาหน้าโรงงาน 174 บาท

3.3.1 การคำนวณอัตราตามมูลค่า

ภาษีสุราในอัตราคำนวณจาก อัตราภาษีสุราตามมูลค่าฐานราคาที่ใช้ในการคำนวณ
เช่น ภาษีสุราของประเทศพม่า คำนวณจากร้อยละ 50 ประเทศกัมพูชาคำนวณจากภาษีสุรากลั่น
อัตราร้อยละ 10 ไวน์ร้อยละ 10 และเบียร์ร้อยละ 25 ประเทศเวียดนามคำนวณภาษีเบียร์ในอัตราร้อย
ละ 45 ในขณะที่ประเทศมาเลเซียใช้อัตราภาษีแบบผสม (Mixed System) กล่าวคือใช้อัตราตาม

ปริมาณและอัตราตามมูลค่าร้อยละ 15 สำหรับประเทศไทยคำนวณจากอัตราตามมูลค่า และอัตราตามปริมาณแล้วแต่อัตราใดจะสูงกว่า

3.3.2 จำนวนภาษีอัตราตามปริมาณ

ภาษีสุรากลั่นจาก ดีกรี X ขนาดบรรจุ X อัตราตามปริมาณ หาร 100 เช่น ประเทศอินโดนีเซีย

วิธีการคำนวณ

สินค้าเบียร์ อัตราภาษี 11,000 IDR ต่อลิตร หรือ 37 บาทต่อลิตร เทียบกับขนาดเบียร์ข้าง 03.. ลิตร ดังนั้น ภาษีเท่ากับ $(0.33/37) = 12.21$ บาท

$$12.21 = (\text{ดีกรี}) \times (\text{ขนาดบรรจุ}) \times (\text{อัตราภาษีสุรากลั่นตามปริมาณ})$$

$$12.21 = (5\%) \times (0.33) \times \text{อัตราภาษี}$$

$$\text{อัตราภาษีเบียร์} = 740 \text{ บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์}$$

ภาษีไวน์ในประเทศ อัตราภาษี 30,000 IDRต่อลิตรหรือ 101 บาทต่อลิตรเทียบกับไวน์ขนาด 0.75 ลิตร 12.5 ดีกรี ภาษีเท่ากับ $(101) \times (0.75) = 75.75$ บาท

$$75.75 = (12.5\%) \times (0.75) \times (\text{อัตราภาษีไวน์ตามปริมาณ})$$

อัตราภาษีไวน์ในประเทศตามปริมาณ เท่ากับ 808 บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์

$$\text{ภาษีไวน์นำเข้า} ; (134) \times (0.75) = (12.5\%) (0.75) (\text{อัตราภาษี})$$

เพราะฉะนั้นอัตราภาษีไวน์นำเข้าตามปริมาณ = 1,072 บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์

$$\text{ภาษีสุรากลั่น (ในประเทศ)} 75,000 \text{ IDR ต่อลิตร หรือ } 251 \text{ บาทต่อลิตร}$$

ภาษีสุรากลั่น (นำเข้า) = IDR 130,000 ต่อลิตร หรือ 436 บาทต่อลิตร เทียบกับสุรากลั่น (รัม) ขนาด 700 มิลลิลิตร ขนาด 40 ดีกรี

$$\text{กรณีในประเทศ } 2.51 \times 0.7 = (0.4) \times (0.7) (\text{อัตราภาษี})$$

$$\text{อัตราภาษีในประเทศ} = 627.50 \text{ บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์}$$

$$\text{กรณีนำเข้า } 436 \times 0.7 = (0.4) \times (0.7) \times (\text{อัตราภาษี})$$

$$\text{อัตราภาษีร้มนำเข้า} = 1,090 \text{ บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์}$$

สำหรับประเทศอื่นก็คำนวณโดยใช้หลักการเดียวกัน ดังเช่น การคำนวณของประเทศไทยอินโดนีเซีย

3.3.3 การคำนวณภาระภาษีของประเทศไทย

สินค้าเบียร์ : เบียร์ช้างขนาด 330 มิลลิลิตร ดีกรี 5% ราคาหน้าโรงงาน 19.13 บาท

$$\begin{aligned} \text{ภาษีเบียร์} &= \frac{\text{ราคาหน้าโรงงาน} \times \text{อัตราภาษีสุราตามมูลค่า}}{1 - [(1.11) \times \text{อัตราภาษีสุราตามมูลค่า}]} \\ &= \frac{(19.13) \times (0.6)}{1 - (1.1) \times (0.6)} = \frac{11.478}{0.34} = 33.75 \text{ บาทต่อขวด} \end{aligned}$$

สินค้าไวน์ : ขนาด 0.75 ลิตร ดีกรี 12.5 % ราคาหน้าโรงงาน 169 บาท

$$\text{ภาษีไวน์} = \frac{(169) \times (0.6)}{0.34} = 298.23 \text{ บาทต่อขวด}$$

สินค้าสุรากลั่น (รัม) ขนาด 0.7 ลิตร ดีกรี 40 % ราคาหน้าโรงงาน 174 บาท

$$\begin{aligned} \text{คำนวณอัตราภาษีตามปริมาณ} &= \text{ดีกรี} \times \text{ขนาดบรรจุ} \times \text{อัตราภาษีตามปริมาณ} \\ &= (0.4) \times (0.7) \times (400) = 112 \text{ บาทต่อขวด} \end{aligned}$$

ตารางที่ 4 แสดงระบบการจัดเก็บภาษีสสุราแต่ละประเภทของประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน¹

โครงสร้างภาษี			
ประเทศ	เบียร์	ไวน์	สุรากลั่น
สิงคโปร์	S	S	S
มาเลเซีย	A + U	A + U	A + U
ไทย	A Or S	A Or S	A Or S
ฟิลิปปินส์	U	U	S
อินโดนีเซีย	U	U	U
เวียดนาม	A	A	A
กัมพูชา	A	A	A
บรูไน	U	U	U
ลาว	A	A	A
พม่า	A	A	A

S = Specific Taxation = อัตราตามปริมาณ (ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์)

U = Unitary Taxation = อัตราตามปริมาณ (ต่อลิตร)

A = Ad valorem Taxation = อัตราตามมูลค่า

ระบบการจัดเก็บภาษีสสุราสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ การจัดเก็บภาษีตามปริมาณ ซึ่งขึ้นอยู่กับแรงแอลกอฮอล์ในสุรา (Specific) หรือปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Unitary) และการจัดเก็บภาษีตามราคาสินค้า (Ad valorem) อาทิ ราคา ณ โรงอุตสาหกรรม หรือราคา CIF หรือราคาขายปลีก ซึ่งในหลักการการเก็บตามปริมาณตามแรงแอลกอฮอล์เป็นที่นิยมใช้มากที่สุดเพราะสะท้อนถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่แท้จริง (สีเขียว) ในขณะที่รองลงมาคือตามปริมาณเครื่องดื่ม (สีเหลือง) และที่นิยมใช้น้อยที่สุดคืออัตราตามมูลค่า (สีแดง) โดยสีต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นถูกกำหนดจากสีของไฟจราจรเป็นสำคัญ

¹ Warwick Ryan, Director, KPMG Canberra, Australia Tax Counsel, Distilled Spirits Industry Council of Australia (DSICA).

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบอัตราตามปริมาณ และอัตราตามมูลค่า

อัตราตามมูลค่า (Ad valorem Taxation)	อัตราตามปริมาณ (Specific Taxation)
Complexity : สร้างความยุ่งยากลำบากในการหาต้นทุนที่แท้จริงที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษี	Simplicity : เกิดความเรียบง่ายไม่คำนึงถึงต้นทุนหรือการถ่ายโอนราคา
Lack of Transparency : ไม่เกิดความโปร่งใสในการใช้ฐานในการคำนวณภาษีเพราะมีความหลากหลายในด้านราคา	Transparent : เกิดความโปร่งใสในการใช้ปริมาณความแรงแอลกอฮอล์เป็นฐานในการคำนวณภาษี
Income Distribution : สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ให้กับรัฐบาล ของแพงจ่ายแพง ของถูกจ่ายถูก	Health Policy : สนับสนุนการแก้ปัญหาด้านสุขภาพ สุราที่มีดีกรีสูงต้องเสียภาษีมากกว่า โดยไม่คำนึงถึงราคา

เพื่อให้การศึกษาผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีสุราสามารถสะท้อนถึงผลกระทบที่แท้จริงของภาระภาษีที่จัดเก็บจากสุราต่อผู้บริโภคเห็นควรเปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยพิจารณาจากประเภทของเบียร์และสุรากลั่นที่มีราคาและขนาดเดียวกัน ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงถึงเปรียบเทียบภาวะภาษีสุราของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(หน่วย : บาทต่อภาชนะ)

ประเทศ	เบียร์	ไวน์	สุรากลั่น
บรูไนดารุสซาลาม	23.39	97.51	413.17
กัมพูชา	4.86	167	18.23
อินโดนีเซีย	7.89	98.1 (ภายในประเทศ) 130.63 (นำเข้า)	228.1 (ภายในประเทศ) 396.5 (นำเข้า)
ลาว	9.72	99	106.33
มาเลเซีย	27.95	117.57	113.62
พม่า	9.72	83.54	91.1 (ชุมชน) 109.3 (ภายในประเทศ) 334.1 (นำเข้า)
ฟิลิปปินส์	2.43	12.46	132.76
สิงคโปร์	10.33	158.58	473.32
ไทย	11.47	99	112
เวียดนาม	8.51	41.92	82
เฉลี่ย	11.63	97.5	178.8

หมายเหตุ

สุราประเภทเบียร์ ขนาดบรรจุ 330 มิลลิลิตร แรงแอลกอฮอล์ 5 ดีกรี

สุราประเภทไวน์ ขนาดบรรจุ 750 มิลลิลิตร แรงแอลกอฮอล์ 12.5 ดีกรี

สุรากลั่น ขนาดบรรจุ 700 มิลลิลิตร แรงแอลกอฮอล์ 40 ดีกรี

จากผลการศึกษาการจัดเก็บภาษีสุราของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า สามารถแบ่งกลุ่มประเทศได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้ คือ 1) กลุ่มประเทศที่ใช้แรงงานเป็นสำคัญ ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม 2) กลุ่มประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ 3) กลุ่มประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาตามความเหมาะสม ได้แก่ สิงคโปร์ และไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มประเทศที่ใช้แรงงานเป็นสำคัญ ประเทศดังกล่าวจัดว่าเป็นกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย มีการทำเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการบริโภคสุราในปริมาณที่มาก และมีอุตสาหกรรมการผลิตสุราในประเทศดังกล่าว ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และ

เวียดนาม การจัดเก็บภาษีสุร่าเป็นระบบภาษีตามมูลค่าเป็นหลักโดยค่านึงถึงราคาต้นทุนการผลิตหรือราคานำเข้าสุร่าเป็นฐานที่ใช้ในการคำนวณภาษี สุร่าที่มีต้นทุนต่ำก็จะมีภาระภาษีต่ำเมื่อเทียบสุร่าที่มีต้นทุนสูง โดยเฉพาะสุร่าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ โดยเห็นได้จากประเทศกัมพูชาจัดเก็บภาษีของสุร่าแต่ละประเภทต่อขวดดังนี้ เบียร์ 4.86 บาท ไวน์ 167 บาท และสุร่ากลั่น 18.23 บาท ซึ่งสุร่ากลั่นจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าสุร่าแช่ประเภทไวน์ที่มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า ประเทศลาวจัดเก็บภาษีเบียร์ 9.72 บาทต่อขวด ไวน์ 99 บาทต่อขวด และสุร่ากลั่น 106.33 บาทต่อขวด ประเทศพม่าจัดเก็บภาษีเบียร์ 9.72 บาทต่อขวด ไวน์ 83.54 บาทต่อขวด และสุร่ากลั่น 91.1 บาทต่อขวด สุร่ากลั่นในประเทศ 109.3 บาทต่อขวด และสุร่ากลั่นนำเข้า 334.1 บาทต่อขวด และประเทศเวียดนามจัดเก็บภาษีเบียร์ 8.51 บาทต่อขวด ไวน์ 41.92 บาทต่อขวด และสุร่ากลั่น 82 บาทต่อขวด การจัดเก็บภาษีของประเทศพม่าแบ่งประเภทสุร่ากลั่นขึ้นอยู่กับประเภทของผู้ผลิต ซึ่งหากเป็นผู้ผลิตจากชุมชนที่จัดเก็บภาษีในอัตราต่ำสุด สำหรับผู้นำเข้าสุร่าต่างประเทศจะเสียภาษีสูงสุดหรือประมาณมากกว่า 3 เท่าของสุร่าที่ผลิตจากชุมชน โดยทั่วไปหลักการจัดเก็บภาษีสุร่าดังกล่าวจะขัดต่อข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ตามมาตรา 3 ภายใต้ข้อตกลงของ General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) แต่เนื่องจากประเทศพม่ายังไม่ได้เข้าร่วมเป็นประเทศภาคีสมาชิกขององค์การการค้าโลกจึงไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศพม่าแต่อย่างใด

2) กลุ่มประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม จัดเก็บภาษีตามปริมาณไม่ขึ้นอยู่กับต้นทุนการผลิตแต่อย่างใดซึ่งในประเทศดังกล่าวศาสนาไม่สนับสนุนการบริโภคสุร่า จึงทำให้ไม่มีโรงงานผลิตสุร่าเพื่อจำหน่ายในประเทศ แต่อย่างไรก็ตามยังมีโรงงานผลิตสุร่าเพื่อการส่งออก ด้านต้นทุนหรือราคา CIF ไม่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี แต่ขึ้นอยู่กับปริมาณความแรงแอลกอฮอล์เป็นสำคัญ โดยเห็นได้จากประเทศบรูไนดารุสซาลามจัดเก็บภาษีเบียร์ 23.39 บาทต่อขวด ไวน์ 97.51 บาทต่อขวด และสุร่ากลั่น 413.17 บาทต่อขวด ประเทศอินโดนีเซีย จัดเก็บภาษีเบียร์ 7.89 บาทต่อขวด ไวน์ภายในประเทศ 98.1 บาทต่อขวด ไวน์นำเข้า 130.63 บาทต่อขวด และสุร่ากลั่นภายในประเทศ 228.1 บาทต่อขวด และสุร่านำเข้า 396.5 บาทต่อขวด ประเทศมาเลเซียจัดเก็บภาษีเบียร์ 27.95 บาทต่อขวด ไวน์ 117.57 บาทต่อขวด และสุร่ากลั่น 113.62 บาทต่อขวด และประเทศฟิลิปปินส์จัดเก็บภาษีเบียร์ 2.43 บาทต่อขวด ไวน์ 12.46 บาทต่อขวด และสุร่ากลั่น 132.76 บาทต่อขวด สำหรับการจัดเก็บภาษีสุร่าของประเทศอินโดนีเซีย ได้แบ่งอัตราภาษีสุร่าประเภทไวน์และสุร่ากลั่นออกเป็นสุร่านำเข้าซึ่งอัตราภาษีสูงกว่าสุร่าที่ผลิตในประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นการคุ้มครองอุตสาหกรรมผลิตสุร่าในประเทศอย่างชัดเจน ซึ่งขัดต่อข้อตกลงของ GATT ตามมาตรา 3 ดังกล่าวด้วย

3) กลุ่มประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาตามความเหมาะสม ได้แก่และประเทศสิงคโปร์ซึ่งมีการจัดเก็บภาษีสุร่าตามปริมาณ โดยค่านึงถึงต้นทุนทางสังคม (Social Cost) ในอัตรา

ที่สูงกว่าประเทศอื่น และคำนึงถึงความแรงของแอลกอฮอล์ควบคู่ไปด้วย จัดเก็บภาษีเบียร์ 10.33 บาทต่อขวด ไวน์ 158.58 บาทต่อขวด และสุรากลั่น 473.22 บาทต่อขวด ในขณะที่ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีทั้งตามปริมาณความแรงแอลกอฮอล์และตามมูลค่า โดยให้เสียภาษีในอัตราที่คิดเป็นเงินสูงกว่ามาตรา 8 ตรี แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ซึ่งเรียกว่าระบบ 2 เลือก 1 โดยเห็นได้จากจัดเก็บภาษีเบียร์ 11.47 บาทต่อขวด ไวน์ 99 บาทต่อขวด และสุรากลั่น 112 บาทต่อขวดซึ่งการจัดเก็บภาษีของประเทศไทยมีภาระภาษีใกล้เคียงกับอัตราเฉลี่ยรวมภาษีเบียร์ 11.63 บาทต่อขวด ไวน์ 97.5 บาทต่อขวด และสุรากลั่น 178.8 บาทต่อขวด (ตามตารางที่ 6)

ตารางที่ 7 ตารางแสดงการเปรียบเทียบระบบการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประเทศ	Simplicity	Transparency	Efficiency	Equity
สิงคโปร์	/	/	X	/
มาเลเซีย	X	/	/	/
ไทย	X	X	/	X
ฟิลิปปินส์	X	/	X	X
อินโดนีเซีย	/	/	X	X
เวียดนาม	/	X	/	/
กัมพูชา	/	X	/	X
บรูไน	X	/	X	/
ลาว	/	X	/	/
พม่า	X	X	/	X

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง ดี
 เครื่องหมาย X หมายถึง ปานกลาง
 Simplicity หมายถึง อัตราต้องมีความเรียบง่ายและน้อยอัตรา
 Transparency หมายถึง ฐานภาษีต้องมีความโปร่งใส หาราคาที่แท้จริงได้
 Efficiency หมายถึง ต้องจัดเก็บให้ได้รายได้สูงสุด
 Equity หมายถึง โครงสร้างภาษีจะต้องมีความเป็นธรรม

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2558 เมื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ถือกำเนิดขึ้นทำให้มีประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 600 ล้านคน และการแข่งขันในตลาดที่สูงขึ้นตามไปด้วยและย่อมส่งผลกระทบต่อสรรพสามิตของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีสุรา เนื่องจากประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนหลายประเทศเป็นประเทศผู้ผลิตสุราซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่าประเทศไทย โดยประเทศเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์หลักคือต้องการผลิตจากการนำเข้าวิสกี้จากต่างประเทศ มาบรรจุขวดใหม่ อาทิ ฟิลิปปินส์เพื่อนำมาจำหน่ายในประเทศไทยที่เรียกว่า Secondary Whisky ซึ่งหากประเทศไทยไม่ปรับโครงสร้างภาษีแล้วจะส่งผลให้ผู้ผลิตสุราภายในประเทศไม่สามารถแข่งขันได้ และอาจจะต้องย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านแทน เนื่องจากมีต้นทุนที่ถูกกว่า ประกอบกับการเป็นตลาดเดียวที่มีการแข่งขันสูงย่อมจะส่งผลดีกับผู้ผลิตที่มีต้นทุนต่ำ โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพสุรา เพราะประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังพัฒนารวมถึงประเทศไทยจะมีการบริโภคสุรา เพื่อให้เกิดความมึนเมามากกว่า เพื่อการบริโภคในเชิงสังสรรค์ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นสุราประเภทใดก็สามารถมีการบริโภคได้จึงเป็นเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงการบริโภค (Cross Subsidy) จากเบียร์ไปเป็นสุราขาวหรือจากสุราขาวไปเป็นเบียร์ เป็นต้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่า การทำข้อตกลง AEC จะส่งผลดีต่อผู้บริโภคคือสามารถบริโภคสุราที่มีราคาถูกกว่า แต่จะส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงสำหรับผู้ผลิตสุราภายในประเทศที่มีเงินลงทุนต่ำ และมีต้นทุนการผลิตสุราที่สูงกว่าสุรานำเข้า ประกอบกับเมื่อพิจารณาโครงสร้างภาษีสุราของไทยในปัจจุบันแล้ว ปรากฏว่าเป็นหลักการจัดเก็บแบบเลือกภาระภาษีระหว่างอัตราตามปริมาณ และอัตราตามมูลค่าอันใดสูงกว่าให้เสียภาษีตามนั้น หรือเรียกว่าระบบ 2 เลือก 1 และเก็บจากฐานภาษีของราคา ณ โรงอุตสาหกรรม ในกรณีสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ และราคา CIF สำหรับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวมีความยุ่งยากในการคำนวณภาษี (Complexity) และการกำหนดราคาขาย ณ โรงงาน หรือ ราคา CIF นั้นจะไม่ก่อให้เกิดความโปร่งใสในการชำระภาษี (Non Transparency) เพราะเกิดการถ่ายโอนได้ง่าย

จากผลการศึกษาในบทที่ 3 จะเห็นว่า การกำหนดอัตรากาฬิตตามมูลค่าหรือตามปริมาณนั้น มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับผลกระทบของภาระกาฬิต กล่าวคือ การกำหนดอัตรากาฬิตตาม

มูลค่าจะสามารถสะท้อนถึงหลักการกระจายรายได้เป็นสำคัญ ของแพงจ่ายแพงของถูกจ่ายถูก ในขณะที่อัตราภาษีตามปริมาณจะขึ้นอยู่กับความแรงของแอลกอฮอล์หรือปริมาณของน้ำสุรา โดยไม่คำนึงถึงราคาค่าต้นทุนทางผลิตหรือราคาขายปลีก ดังนั้นประเทศที่ต้องการจะช่วยเหลืออุตสาหกรรมผลิตสุรารายในประเทศควรกำหนดอัตราภาษีตามมูลค่าเป็นสำคัญ แต่หากประเทศที่มีอุตสาหกรรมผลิตสุรารายในประเทศที่เข้มแข็งควรกำหนดอัตราภาษีตามปริมาณความแรงแอลกอฮอล์เป็นหลัก โดยจะเห็นได้จากประเทศส่วนใหญ่ในอาเซียนจะเก็บภาษีตามมูลค่าซึ่งประกอบด้วยประเทศเวียดนาม กัมพูชา ลาว และพม่า ในขณะที่ภาษีตามปริมาณมีประเทศที่จัดเก็บคือ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย บรูไน และสิงคโปร์ แต่สำหรับประเทศไทยและมาเลเซียมีการนำระบบภาษีทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณมาใช้

สำหรับประเทศไทยมีการใช้อัตราภาษีทั้งตามมูลค่าและปริมาณที่เรียกว่าระบบ 2 เลือก 1 นั้นมีข้อจำกัดอยู่ที่อัตราภาษีตามมูลค่าไม่สะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริงเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตภายในประเทศ สำหรับสุรบางประเภทที่นำเข้าจากประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน ซึ่งมีมูลค่าต่ำกว่าต้นทุนที่ผลิตภายในประเทศ ดังนั้นการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจให้อุตสาหกรรมภายในประเทศย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศ อาทิ ลาว และ เวียดนาม เป็นต้น ประกอบกับการจัดเก็บอัตราภาษีตามปริมาณของไทยนั้นอยู่อัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับผลกระทบทางสังคม (Social Cost) ดังนั้น หากใช้ระบบ 2 เลือก 1 อาจส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพสามิต และระบบเศรษฐกิจของไทย ดังนี้ คือ

- (1) เกิดการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมสุรารายในประเทศไปตั้งอยู่ที่ประเทศเพื่อนบ้าน
- (2) การแข่งราคาต้นทุนที่ต่ำกว่าความเป็นจริงทำให้รัฐจัดเก็บภาษีไม่ได้เต็มที่
- (3) เกิดการบริโภคสุรานำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นขัดกับหลักการลดการบริโภคสุราของประเทศไทย
- (4) มีการผลิตสุราที่ด้อยคุณภาพเพิ่มมากขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิต
- (5) เพิ่มแรงจูงใจในการลักลอบนำเข้าสุราที่ผิดกฎหมายมาจำหน่ายในประเทศได้สะดวกขึ้น

ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาการจัดเก็บภาษีสุราของไทยเพื่อรองรับกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี 2558 จึงเห็นควรเสนอให้มีการแก้กฎหมายของ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ให้เป็นระบบการจัดเก็บแบบผสม กล่าวคือ เห็นควรกำหนดอัตราภาษีตามปริมาณ ตามแรงแอลกอฮอล์ (อัตราขั้นต่ำ) ให้เท่ากับต้นทุนทางสังคม (Social Cost) หรือเทียบเท่ากับต้นทุน

งบประมาณที่กระทรวงสาธารณสุขใช้ในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยบางโรคที่เกิดจากพิษของสุรารวมถึงค่ารักษาพยาบาลจากอุบัติเหตุที่เกิดจากการเมาแล้วขับรถรวมถึงให้จัดเก็บอัตราภาษีตามมูลค่าให้ขึ้นอยู่กับราคาขายปลีกของสุราแต่ละประเภท โดยคำนึงถึงราคาขายปลีกที่สะท้อนถึงความฟุ่มเฟือยเป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีตามหลักการกระจายรายได้ของรัฐบาล

4.1.1 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามแนวคิดสากล

กรอบแนวคิดการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามแนวคิดสากลนั้น ประกอบด้วย 2 ประการ คือ ทิศทางภาษีฐานการบริโภค (Consumption tax Trends) และ ประเด็นท้าทายจากการกำหนดนโยบายภาษีสอดคล้องระหว่างประเทศ (Key Challenge in Tax Harmonization)

1) ทิศทางภาษีฐานการบริโภค (Consumption tax Trends) เป็นการปรับปรุงรูปแบบการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีที่เปลี่ยนแปลงตามบริบทของโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะพบว่า วัตถุประสงค์การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อหารายได้และจำกัดการบริโภคนั้น มีความขัดแย้งกัน เนื่องจาก ผลของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตที่ดีนั้น ควรมีการบริโภคที่ลดลง ซึ่งเป็นความขัดแย้งเชิงนโยบายที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อการกำหนดบทบาทหน้าที่ของภาษีและอัตราภาษีที่แตกต่างกันของประเทศต่างๆ

2) ประเด็นท้าทายจากการกำหนดนโยบายภาษีสอดคล้องระหว่างประเทศ (Key Challenge in Tax Harmonization) เป็นการวิเคราะห์ผลของนโยบายภาษีที่สอดคล้องกันระหว่างประเทศต่างๆ โดยนำประสบการณ์การดำเนินนโยบายดังกล่าวของสหภาพยุโรปซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งดำเนินการร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อพัฒนาไปสู่เขตการค้าเสรีภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Economic Communities) โดยสาระสำคัญของนโยบายดังกล่าวจะเป็นการกำหนดอัตราภาษีขั้นต่ำต่อราคาขายปลีกสำหรับสินค้าควบคุมพิเศษ สหภาพยุโรปมีการกำหนดอัตราภาษีขั้นต่ำดังกล่าวไว้เพื่อเป็นแนวทางสร้างความสอดคล้องนโยบายภาษีระหว่างประเทศสมาชิก จากรายการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคภาษีของสหภาพยุโรปจากประสบการณ์ของประเทศสมาชิกพบว่า วิธีการจัดเก็บ อัตราภาษีสรรพสามิตและฐานภาษีสรรพสามิต รวมถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่แตกต่างกันถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการกำหนดนโยบายภาษี และปัญหาการค้าตามแนวชายแดนระหว่างประเทศ

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามหลักสากลนั้น สามารถจำแนกตามหลักการจัดสรรการบริโภคได้เป็น 3 ประการ คือแนวคิดการจัดเก็บสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสังคม สินค้าฟุ่มเฟือย และสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4.1.2 แนวคิดการจัดเก็บสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสังคม

การจัดเก็บภาษีสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสังคมนั้น โดยเลือกจัดเก็บภาษีที่มีความยืดหยุ่นต่อราคาต่ำหรือสินค้าที่มีการทดแทนน้อย มีพฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงยาก ประกอบกับการบริโภคสินค้าดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพและประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริโภคโดยตรง รวมถึงเป็นการสร้างรายจ่ายสาธารณสุขแก่รัฐในอนาคต จึงควรมีการควบคุมและจำกัดการบริโภค สินค้าดังกล่าวได้แก่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และกิจการการพนัน ซึ่งรายได้จากการจัดเก็บภาษีสินค้าและกิจการเหล่านี้เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐ อย่างไรก็ตามพบว่า สินค้าและกิจการดังกล่าวมักถูกผูกขาดในการบริหารจัดการโดยรัฐบาลหรือในรูปของสัมปทาน ต่อมาในภายหลังมีการเปิดเสรีเพื่อให้มีการนำเข้าตามข้อตกลงการค้าเสรี สินค้าในกลุ่มนี้ประกอบไปด้วยสินค้าหลัก 3 ประเภท คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และการพนัน โดยจัดเก็บเพื่อลดการบริโภค สินค้าและบริการดังกล่าวมีหลักการที่คล้ายกัน แตกต่างกันในรายละเอียดของการกำหนดฐานและอัตราการจัดเก็บภาษี ซึ่งพิจารณาจากผลกระทบทางสุขภาพและสังคม

เมื่อทบทวนประสบการณ์การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศต่าง ๆ นั้น พบว่า มีการจำแนกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ เบียร์ ไวน์ และสุรากลั่น โดยมีการกำหนดฐานและอัตราการจัดเก็บภาษีที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากการประมวลผลพบว่า การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำได้ 2 ทาง คือ การกำหนดให้อัตราภาษีตามปริมาณซึ่งขึ้นอยู่กับแรงแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่ม (Specific) หรือ ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Unitary) และการจัดเก็บตามราคาสินค้า (Ad Valorem)

แนวคิดการกำหนดอัตราตามปริมาณแอลกอฮอล์ นั้น อยู่บนพื้นฐานของหลักการที่ว่าสินค้าเหมือนกันควรมีภาวะภาษีที่เท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงมีการกำหนดภาวะภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์เพื่อสร้างความแตกต่างระหว่างเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์สูงกับเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำ รวมถึงจูงใจให้ผู้ประกอบการลดปริมาณแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มของตน ในขณะที่การจัดเก็บตามปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการจัดเก็บตามปริมาณเครื่องดื่มโดยไม่คำนึงถึงปริมาณแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มนั้น มีความง่ายในการจัดเก็บภาษีมากกว่าการกำหนดอัตราภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์ ซึ่งจะมีประโยชน์ในกรณีที่สินค้าแต่ละประเภทไม่มีแรงแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกันระหว่างผลิตภัณฑ์ หรือมีกฎหมายควบคุมปริมาณแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มอยู่แล้ว

4.2 ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น แนวทางในการพัฒนาระบบภาษีสุราของกรมสรรพสามิต เพื่อรับมือกับการเข้าสู่ AEC มีดังนี้

(1) การเปลี่ยนแปลงฐานภาษีสรรพสามิตจากอัตราตามมูลค่า (Ad Valorem Rate) เป็นอัตราตามปริมาณ (Specific Rate) หรือเป็นระบบผสม (Mixed System) โดยเฉพาะสินค้าประเภทสุรา ยาสูบ รถยนต์ เพื่อให้มูลค่าภาษีสรรพสามิตไม่ขึ้นกับราคา C.I.F. ซึ่งจะเป็นการจัดปัญหาการแจ้งสินค้าราคาต่ำและค่านิ่งถึงหลักสุภาพไปด้วยเมื่อคำนวณตามอัตราตามปริมาณ หรือจัดเก็บอัตราภาษีตามราคาขายปลีก

(2) เพิ่มมาตรการการปราบปรามสินค้าผิดกฎหมาย หรือหลบเลี่ยงภาษี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของสินค้านิยาม อย่างไรก็ตามมาตรการการตรวจสอบ การกำกับดูแล ตลอดจนการจัดเก็บภาษีสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออกควรจะเป็นในลักษณะ Post-Audit มากกว่า Pre-Audit และจะต้องถูกกำหนดเพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ประกอบการ และส่งเสริมสนับสนุนการค้าเสรี นอกจากนี้กรมสรรพสามิตควรมีระบบการตรวจสอบและติดตาม (Track and Trace System) ดังเช่นประชาคมยุโรป (European Union :EU) ที่มีระบบกำกับควบคุมการขนส่งสินค้าสรรพสามิตตลอดการขนส่งจากต้นทางไปยังปลายทาง เพราะสินค้าจะสามารถถูกเคลื่อนย้ายไปได้ทุกๆ สถานที่ภายในอาณาเขตของประเทศสมาชิก การวางประกัน เพื่อครอบคลุมความเสี่ยงของภาษี นอกจากนี้ยังต้องทำข้อตกลงมาตรฐานการบริหารจัดเก็บภาษีในด้านต่างๆ อาทิ การเก็บข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ การอนุญาตคลังสินค้า การตรวจสอบบัญชี การใช้ใบขนสินค้า การลงโทษ การแลกเปลี่ยนข้อมูลภาษี เป็นต้น

(3) การปรับอัตราภาษีสุราให้ใกล้เคียงกัน (Tax Harmonization) ประเทศสมาชิกอาเซียนควรมีการปรับอัตราภาษีสรรพสามิตให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดการเคลื่อนย้ายสินค้าสรรพสามิตจากประเทศที่มีอัตราภาษีสรรพสามิตสูงไปยังอัตราต่ำ ดังนั้นจึงต้องมีการร่วมมือกันทั้งในระดับประเทศและระดับหน่วยจัดเก็บภาษี มิฉะนั้นอัตราภาษีสรรพสามิตที่แตกต่างกันจะกลายเป็นอุปสรรคของการค้าเสรีที่ถูกต้องกฎหมาย และเป็นโอกาสของการค้าสินค้านิยามแทน โดยเกิดการไหลของสินค้าสรรพสามิตจากประเทศที่มีอัตราภาษีสรรพสามิตอยู่ในระดับต่ำไปสู่ประเทศที่มีอัตราภาษีสรรพสามิตอยู่ในระดับสูงเพื่อหากำไรจากภาษีที่แตกต่าง โดยเฉพาะสินค้าที่ขนย้ายง่ายได้แก่ ยาสูบ และสุรา รายได้ภาษีของรัฐบาลก็จะลดลงตามไปด้วย กรณีนี้ ประชาคมยุโรป(EU) มีการจัดตั้งคณะกรรมการภาษีกลางของประชาคมขึ้นเพื่อพิจารณา นโยบายและมาตรฐานระบบภาษีต่างๆ สำหรับภาษีสรรพสามิตมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำที่ทุกประเทศจะต้องปรับปรุงระบบภาษีของตนให้เข้าใกล้กัน ภายในระยะเวลาหนึ่งๆ เช่น การกำหนดช่วงของภาชนะต่อราคาขายปลีกนี้ ก็เพื่อให้ภาชนะของสินค้าต่างๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก เพื่อลดแรงจูงใจในการค้าของหนีภาษี พิธีการนำเข้าและส่งออก รหัส (Code) และนิยาม (Definition) เป็นต้น

(4) กฎหมายภาษี และ โครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตจำเป็นต้องมีการปรับปรุงให้มี ข้อตกลงร่วม เช่น รหัส นิยาม ภาระภาษี (คำนวณจากสัดส่วนภาระภาษีสรรพสามิตต่อราคาขายปลีก) อัตราภาษี ฐานภาษี ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต บทลงโทษที่ใกล้เคียงกัน เพื่อพัฒนาไปสู่ตลาด เดียวกัน มิฉะนั้นจะเกิดการหากำไร (Arbitrage) โดยการขนย้ายสินค้าสรรพสามิตข้ามพรมแดน ระหว่างประเทศที่มีอัตราภาษีที่แตกต่างกันมากซึ่งในขั้นตอนแรกนิยามของสินค้าสรรพสามิต และ สินค้าของกรมศุลกากรควรจะเป็นรหัสเดียวกันก่อนที่จะเปรียบเทียบกับประชาคมอาเซียน

(5) การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาษี (International Cooperation) การประสานงาน และร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเกี่ยวกับการบริหารจัดการเก็บภาษีจะมีมากขึ้น ทั้งในด้านทรัพยากร บุคคล เครื่องมือ เทคโนโลยี และข้อมูล ดังนั้น จึงจำเป็นที่หน่วยงานกรมสรรพสามิตจะต้องพัฒนา คนให้สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นๆ ที่ใช้กันในประเทศสมาชิกอาเซียน ประเด็นที่ น่าจะสำคัญที่สุด คือ การให้ความรู้และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตเกี่ยวกับความรู้ ภาษาอังกฤษ และความรู้ในเรื่อง AEC รวมถึงวัฒนธรรม สังคม และประเพณีของสมาชิกอาเซียน เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานให้กับเจ้าหน้าที่ภายในกรม และสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานทางภาษีใน ต่างประเทศ

(6) จุดการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต (Tax Point) จากสินค้านำเข้าน่าจะถูกย้ายจากจุดนำเข้า หรือที่ด่านศุลกากร มาเป็นที่คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) แทนซึ่งปัจจุบันคลังสินค้า ทัณฑ์บนในประเทศไทยอยู่ในความรับผิดชอบของกรมศุลกากรใช้เก็บรักษาสินค้านำเข้าและ ส่งออกโดยทั่วไปรวมไปถึงสินค้าสรรพสามิต แต่เนื่องจากความรับผิดชอบของภาษีสรรพสามิต เป็นของกรมสรรพสามิต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขกฎหมายภาษีสรรพสามิตให้มีคลังสินค้า ทัณฑ์ของเฉพาะสินค้าสรรพสามิต เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลและรับผิดชอบเองเป็นการเฉพาะ (Excise Bonded Warehouse) โดยกรมสรรพสามิตทำหน้าที่จัดเก็บและกำกับดูแลคลังสินค้าทัณฑ์ บนเอง แทนที่จะมอบหมายให้กรมศุลกากรดูแลเช่นในปัจจุบัน

(7) ควรจัดให้มีคณะทำงานกรมสรรพสามิตเพื่อรองรับกับ AEC และรวบรวมปัญหาที่ อาจเกิดขึ้นภายหลัง AEC ซึ่งควรจะมีการระดมสมองจากทุกภาคและจัดให้มีการทำ Gantt Chart และ Action Plan อย่างเป็นทางการ

(8) กรมสรรพสามิตควรจัดให้มีการวิเคราะห์อุตสาหกรรม (Industry Analysis) และ ประเมินสถานการณ์ว่าผู้ประกอบการมีแนวโน้มจะย้ายฐานการผลิตหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการ บริหารจัดเก็บภาษี

(9) จัดทำกฎหมายภาษีสรรพสามิตเป็นภาษาอังกฤษรวมถึงจัดทำแบบฟอร์มภาษี สรรพสามิตทั้งหมดให้อยู่ในรูปภาษาอังกฤษเพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ประกอบการ

(10) กรมสรรพสามิตควรจะมีการจัดทำฐานข้อมูลภาษีสรรพสามิตให้พร้อมรวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับกรมศุลกากรและกรมสรรพากร รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส เพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ประกอบการในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล

อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยในขณะนี้กำลังตื่นตัวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งจะทำให้ภูมิภาคอาเซียนรวมตัวกันเป็นตลาดเดียวในปี พ.ศ. 2558 กล่าวคือ การนำไปสู่การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี ตลาดการค้าในกลุ่มประเทศอาเซียนจะใหญ่ขึ้นจากประเทศกลายเป็น 10 ประเทศ 580 ล้านคน

กระทรวงการคลังได้มีการเตรียมความพร้อม โดยได้จัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง ด้านการเงินการคลังเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ซึ่งมีการเสนอให้มีการดำเนินการ 22 มาตรการ เช่น การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบด้านศุลกากร การเร่งรัดพัฒนาระบบการให้บริการศุลกากร เบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (Single Window) การประสานข้อมูลด้านนโยบายภายใน การปรับปรุงโครงสร้างภาษีทั้งระบบและการพัฒนาความรู้ด้านภาษีต่างประเทศ เป็นต้น

กรมสรรพสามิตเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพสามิตในสินค้าและบริการบางประเภท ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน สินค้าที่ขัดต่อศีลธรรม ได้แก่ สุรา ยาสูบ ไฟฟ้า สินค้าฟุ่มเฟือย ได้แก่ รถยนต์ เรือยอชต์ ไนต์คลับและดิสโกเธค สิ่งแวดล้อม ได้แก่ น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องปรับอากาศ และสารทำลายชั้นบรรยากาศ เป็นต้น

จากการที่จะมีประชาคมอาเซียนในปี 2558 กรมสรรพสามิตจึงควรมีมาตรการรองรับ โดยควรพิจารณาตามกรอบ 3 อย่าง คือ นโยบายภาษีสรรพสามิต ระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต และกฎหมายภาษีสรรพสามิต ในส่วนของนโยบายภาษีสรรพสามิตควรคำนึงถึงในหลักการการเปลี่ยนแปลงฐานภาษีสรรพสามิต การปรับโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิต ระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตควรคำนึงถึงหลักการ 5 หลักการ ได้แก่ ระบบการประเมินภาษีด้วยตนเอง (Self-Assessments) การเปิดโอกาสให้เข้าถึงข้อมูล (Openness) ความโปร่งใส (Transparency) การประเมินความเสี่ยง (Risk Management) การปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance) และประเด็นสุดท้ายคือกฎหมายภาษีสรรพสามิตเป็นอุปสรรคต่อการสนับสนุนระบบการค้าเสรี และสนับสนุนนโยบายภาษีสรรพสามิตหรือไม่

จากการพิจารณาพบว่า ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 ที่ผ่านมา ทำให้อาครหาเข้าเป็นศูนย์สำหรับสินค้าสรรพสามิตนำเข้าจากต่างประเทศในกลุ่มอาเซียนเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ภาษีสรรพสามิตลดลงประมาณปีละอย่างน้อย 1,200 ล้านบาท นอกจากนี้ภายหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 อาจจะทำให้สินค้านี้ภาษีตามแนวชายแดนมีปริมาณมากขึ้น และการตรวจสอบและติดตามสินค้าเสียภาษีเป็นไปได้ยากมากขึ้นและ

นอกจากนี้จะทำให้ผู้ประกอบการ นำเข้าสินค้าสรรพสามิต เช่น สุรา เบียร์ ยาสูบมากยิ่งขึ้น เนื่องจากอากรขาเข้าเป็นศูนย์สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียน

ดังนั้น กรมสรรพสามิตควรมีแนวทางในการพัฒนาภาษีสรรพสามิต เช่น การเปลี่ยนแปลงฐานภาษีสรรพสามิตจากอัตราตามมูลค่า (Ad Valorem Rate) เป็นอัตราตามปริมาณ (Specific Rate) เพื่อขจัดปัญหาการแจ้งราคาสินค้าต่ำ หรือเป็นระบบผสม (Mixed System) ควรมีระบบการตรวจสอบและติดตาม (Track and Trace System) เพื่อควบคุมการขนส่งสินค้าสรรพสามิตตลอดการขนส่งตั้งแต่ต้นทางไปยังปลายทาง การปรับอัตราภาษีสรรพสามิตให้ใกล้เคียงกัน (Tax Harmonization) เพื่อลดการเคลื่อนย้ายสินค้าสรรพสามิตจากประเทศที่มีอัตราภาษีสรรพสามิตสูงไปยังอัตราต่ำ การปรับปรุงรหัส นิยามของสินค้าของกรมศุลกากรและกรมสรรพสามิตควรจะเป็นรหัสเดียวกัน ควรจัดให้มีจุดการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต (Tax Point) จากด่านศุลกากรมาเป็นที่คลังสินค้าทัณฑ์บนสรรพสามิต (Excise Bonded Warehouse) เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลโดยเฉพาะ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการจัดทำกฎหมายภาษีสรรพสามิตรวมถึงจัดทำแบบฟอร์มภาษีสรรพสามิตทั้งหมดให้อยู่ในรูปภาษาอังกฤษเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ จัดทำฐานข้อมูลรวมถึงเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสและควรมีการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับการบริหารการจัดเก็บภาษี

กล่าวโดยสรุปเพื่อให้องค์กร กรมสรรพสามิตพร้อมเข้าสู่การเปิดเสรีประชาคมอาเซียน (AEC) เราต้องเริ่มจากการปรับมุมมองความคิดให้เป็นสากล เร่งพัฒนาขีดความสามารถพร้อมทั้งยกระดับการทำงานให้เป็นมาตรฐานยิ่งขึ้น เพื่อให้เรามีความสามารถทัดเทียมหรือเหนือกว่าประเทศอื่นๆ ในอาเซียน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องคำนึง ก็คือความเป็นหนึ่งเดียวจากการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน

บรรณานุกรม

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

“Alcohol Consumption Levels in Malaysia Dispute.” [Online]. Available:

<http://news.malaysia.msn.com/regional/article.aspx?cp-documentid=4952518> 20
January 2011.

Aldaba, Rafaelita M. “FDI and Corporate Taxation: The Philippine Experience.” Research Associate, Philippine Institute for Development Studies. [Online]. Available:

<http://www.econ.hit-u.ac.jp/~ap3/appfdi6/paper/PHILIPPINES.pdf>.

“Asia – Pacific Taxation, Brunei Darussalam.” [Online]. Available:

<http://www.kpmg.com/Global/en/WhatWeDo/Tax/regional-tax-centers/asia-pacific-tax-centre/Documents/Asia-Pacific-Taxation/Brunei.pdf> 2010.

“Association of Southeast Asian Nations.” [Online]. Available:

<http://www.aseansec.org/14296.htm> 1999.

“Brunei Tax Rate.” [Online]. Available: <http://www.taxrates.cc/html/brunei-tax-rates.html> 2009.

Ear, Sophal. “The Political Economy of Aid, Governance, and Policy Making: Cambodia in Global, National and Sectorial Perspectives.” [Online].

Available:http://www.csua.berkeley.edu/~sophal/ear_diss.pdf, January 2003.

“Lao People’s Democratic Republic.” Tax Law. [Online]. Available:

<http://www.invest.laopdr.org/tax%20law.htm> October 1995.

Minh, Nguyen. “The State President.” [Online]. Available: <http://www.customs.gov.vn/English/Lists/Documents/ViewDetails.aspx?List=889a92fd%2De7a0%2D4c8e%2Db800%2D80ff1158ebaf&ID=1061>

28 November 2008.

“National Internal Revenue Code (NIRC) Outline.” [Online]. Available:

<http://www.bir.gov.ph/taxcode/2083.htm>.

Richupan, Somchai. “Alcohol Products Taxation: International Experiences and Selected

Practices in Asia.” [Online]. Available: http://apapaonline.org/data/Regional_Data/Other/International_Alcohol_Taxation.pdf

2 March 2005.

- “Taxing Problem of Getting a Drink in Bali.” [Online]. Available: <http://www.mybaliguide.com/cgi-bin/index.cgi?action=viewnews&id=541> 4 April 2010.
- “The Burma Excise Act.” [Online]. Available: <http://www.blc-burma.org/PDF/Law/BC/vol3/THE%20BURMA%20EXCISE%20ACT.pdf>.
- “USDA Foreign Agricultural Service Global Agricultural Information Network.” [Online]. Available: http://gain.fas.usda.gov/Recent%20GAIN%20Publications/NEW%20REGULATION%20ON%20ALCOHOLIC%20BEVERAGES%20EXCISE%20TAX%20_Jakarta_Indonesia_4-14-2010.pdf 14 April 2010.
- Vinh, Nguyen Nam. “Alcohol Consumption in Vietnam.” [Online]. Available: http://www.ias.org.uk/resources/publications/theglobe/globe200103-04/gl200103-04_p28.html 2006.
- “World Drug Report 2010.” United Nations Publication Sales. [Online]. Available: http://www.unodc.org/documents/wdr/WDR_2010/World_Drug_Report_2010_lo-res.pdf 2010.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ – สกุล นายฉัฐกร อุเทนสุด
 วัน เดือน ปีเกิด 20 กรกฎาคม 2510
 ภูมิลำเนา กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 50 ซอยเลิศปัญญา ถนนศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10400

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต CARLETON UNIVERSITY
 ประเทศแคนาดา
 ปริญญาโท เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต THE AMERICAN UNIVERSITY
 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2536 - 2539 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง กรุงเทพมหานคร
 พ.ศ.2539 - ปัจจุบัน สำนักแผนภาษี กรมสรรพสามิต กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิชาการภาษี สำนักแผนภาษี